

dokonanej w dniach 19-20 października grudnia 2013 r. na kierunku „socjologia” prowadzonym w ramach obszaru nauk społecznych na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu praktycznym realizowanych w formie studiów niestacjonarnych na Wydziale Nauk Społecznych Wyższej Szkoły Humanistycznej Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Szczecinie

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący:

dr hab. Tadeusz Bąk – ekspert PKA, członek PKA,

członkowie:

prof. dr hab. Ryszard Borowicz – ekspert PKA,

dr hab. Hanna Mamzer – ekspert PKA,

Ludmiła Grudniak-Wal – ekspert PKA, ekspert formalno – prawny,

Maja Bednarzewska – ekspert PKA, przedstawiciel PSRP.

Krótką informacja o wizytacji

Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na kierunku „socjologia” prowadzonym na Wydziale Nauk Społecznych WSH - TWP w Szczecinie.

Wizytacja została przeprowadzona z inicjatywy PKA.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedłożonego przez Uczelnię raportu samooceny, przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z władzami Uczelni oraz Wydziału, pracownikami i studentami kierunku oraz na podstawie analizy wylosowanych prac dyplomowych, recenzji i egzaminów dyplomowych.

Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu Oceniającego PKA.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę*

1). Ocena powiązania założonej koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku z misją Uczelni oraz ze strategią jednostki.

Wyższa Szkoła Humanistyczna TWP w Szczecinie została utworzona na mocy decyzji Nr DNS-1-0145/175/TBM/97 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 maja 1997 r. Uprawnienia do prowadzenia studiów pierwszego stopnia na kierunku „socjologia” Uczelnia uzyskała decyzją nr DSW-3-4003/EK/1096/Rej.114/02 Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia

18 marca 2002 r., a na prowadzenie studiów drugiego stopnia decyzją nr MNiSW-DNS-WUN-6014-3872-1/KT/09 Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 21 lipca 2009 r. Natomiast decyzją nr MNiSW-DNS-WUN-6014-2330-1/12 Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 30 marca 2012 r. przedłużono pozwolenie na działalność Uczelni na czas nieokreślony.

Obecnie w strukturze Uczelni która została zatwierdzona Uchwałą nr 94 Zarządu Regionalnego TWP w Szczecinie z dnia 09.10.2012 r. funkcjonuje jeden Wydział Nauk Społecznych w skład którego wchodzi dwa instytuty: Instytut Pedagogiki (zakład historii wychowania, zakład pedagogiki wczesnoszkolnej i przedszkolnej, zakład pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, zakład studiów edukacyjnych, zakład dydaktyki) oraz Instytut Socjologii (katedra socjologii struktur i procesów społecznych, zakład socjologii problemów społecznych, zakład metodologii nauk społecznych, katedra dziennikarstwa i komunikacji społecznej).

Wizytowana Uczelnia kształci studentów na kierunku „socjologia” na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia na następujących specjalnościach: - Bezpieczeństwo publiczne, Doradztwo zawodowe i mediacje, Socjologia reklamy i zachowań rynkowych, Socjologia problemów społecznych, E – gospodarka, Badania rynku i opinii społecznej, Turystyka kulturowa i animacje czasu wolnego w turystyce oraz Media i komunikacja społeczna.

Władze przedstawiły Strategię Rozwoju Wyższej Szkoły Humanistycznej TWP w Szczecinie, która została zatwierdzona Uchwałą nr 11/2012 Senatu WSH TWP w Szczecinie z dnia 30 maja 2012 r. W strategii tej zawarta jest misja Uczelni, która nawiązuje do postępowych tradycji oświatowych, zasad pluralizmu społecznego i politycznego oraz tolerancji światopoglądowej TWP. Misją jest zatem kształcenie i rozwijanie umiejętności, pasji i zainteresowań dla potrzeb regionalnego rynku pracy z uwzględnieniem kierunków przemian pogranicza regionu, krajów sąsiadujących – Niemiec i krajów skandynawskich.

Należy stwierdzić, że koncepcja kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia na kierunku „socjologia” w wizytowanej Uczelni wynika z misji i strategii rozwoju uczelni, przyjętej uchwałą Senatu WSH TWP w maju 2012 roku na lata 2012–2016. Realizacja misji jednostki zmierza do osiągnięcia m.in. następujących celów strategicznych: osiągnięcia i utrzymania statusu lidera wśród uczelni niepublicznych na akademickim rynku edukacyjnym w regionie; wdrożenia systemowych rozwiązań wynikających z reformy szkolnictwa wyższego, ukierunkowanych na doskonalenie jakości kształcenia ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb lokalnego, regionalnego i euroregionalnego rynku pracy; zintensyfikowania współpracy z otoczeniem gospodarczym województwa; rozwoju zasobów

uczelnii umożliwiających realizację większej liczby zadań badawczo-naukowych; rozwoju współpracy z podmiotami zagranicznymi w celu intensyfikacji działań o charakterze badawczo-naukowym, dydaktycznym i komercyjnym. Studia na kierunku „socjologia” praktycznie przygotowują studentów do wykonywania zadań zawodowych w wybranym obszarze działalności. Nacisk, zwłaszcza na studiach II stopnia, kładzie się na interdyscyplinarność kształcenia oraz na samodzielność badawczą. Szeroka oferta edukacyjna, w postaci różnych specjalności (8 na studiach I stopnia i 4 na studiach II stopnia), wpisuje się w oczekiwania lokalnego rynku pracy. Ponadto Uczelnia podnosi kwestię indywidualnego zaangażowania w rozwijanie zainteresowań i pasji.

W tym kontekście można stwierdzić, że kształcenie na kierunku socjologia spełnia wymagania innowacyjności i różnorodności przedstawionej koncepcji kształcenia i spełnia wymagania jej elastycznego kształtowania w zależności od potrzeb społecznych.

2). Ocena udziału zewnętrznych i wewnętrznych interesariuszy w procesie ustalania koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku, poziomie i profilu studiów, w tym określenia celów i efektów kształcenia, oraz w procesie jej dostosowywania do zmieniających się potrzeb zewnętrznych i uwarunkowań wewnętrznych.

W Uczelni współpraca z interesariuszami zewnętrznymi opiera się głównie na zapisach Zarządzenia Rektora, którym powołany został Koordynator ds. kontaktów z pracodawcami. Głównym zadaniem koordynatora jest nawiązywanie i utrzymywanie współpracy z przedstawicielami środowiska pracodawców w celu dokonania przez nich analizy przygotowywanych programów kształcenia pod względem zakładanych efektów kształcenia dla kierunku „socjologia”. Wypracowane kontakty pozwoliły stworzyć przy Uczelni Forum Pracodawców, którego członkami są przedstawiciele różnych środowisk (policji, zakładów karnych, sądownictwa, organizacji samorządowych i pozarządowych, przedsiębiorców, mediów lokalnych). Raz w roku odbywają się posiedzenia Forum Pracodawców podczas, których członkowie Forum dzielą się opiniami i uwagami nt. zakładanych efektów kształcenia oraz programów studiów. Ich uwagi są dla Uczelni cennym źródłem informacji, umożliwiającym modyfikację i doskonalenie programu kształcenia oraz form jego realizacji.

Udział wewnętrznych interesariuszy w procesie określania koncepcji kształcenia sprowadza się do angażowania nauczycieli akademickich w pracę różnych komisji wydziałowych (Zespół ds. Krajowych Ram Kwalifikacji, Zespół ds. opracowania Strategii Rozwoju WSH TWP, Komisja ds. Zapewniania Jakości Kształcenia oraz Komisja ds. Oceny Jakości Kształcenia), odpowiedzialnych za tworzenie programów kształcenia oraz jakość kształcenia w Uczelni. Ponadto w Uczelni powołano promotorów specjalności (są to nauczyciele akademicy z największym stażem i doświadczeniem zawodowym), którzy biorą udział w opracowaniu koncepcji kształcenia, pełnią funkcję doradcą dla studentów i kadry

WSH TWP w sprawach dotyczących swojej specjalności, a także pomagają w przygotowaniu programów kształcenia oraz są ekspertami w sprawach praktyk.

Udział z kolei studentów, jako interesariuszy wewnętrznych, sprowadza się przede wszystkim do wyrażania opinii podczas prac w organach kolegialnych Uczelni, takich jak Senat i Rada Wydziału. Ponadto, Zarząd Samorządu Studentów opiniował istotne dla prawidłowego funkcjonowania Uczelni i zapewnienia wysokiego poziomu kształcenia regulaminy. Studenci wielokrotnie m.in. podczas badań ankietowych (raport z badań załączony do raportu samooceny), wypowiadali się także w różnych kwestiach dotyczących kształcenia np. jakości kształcenia, optymalnego czasu planowania zajęć, tworzenia nowych specjalności, możliwości kontynuowania nauki na studiach II stopnia. Zespół Oceniający stwierdza, że studenci aktywnie biorą udział w ustalaniu koncepcji kształcenia na kierunku studiów „socjologia”. Odbywa się to na kilku poziomach – prowadzone są rozmowy ze studentami, podczas których mają oni możliwość wskazania swoich pomysłów, proponowanych zmian. Wnioski z tych rozmów przekazywane są przez władze Samorządu Studenckiego Władzom Dziekańskim. Studenci biorą także udział w ustalaniu koncepcji kształcenia dzięki ich obecności w organach kolegialnych Uczelni (tj. w Senacie i Radzie Wydziału). Prowadzone jest także badanie losów absolwentów, w którym mają oni [absolwenci] możliwość wskazania, co należałoby zmienić w systemie nauczania Uczelni, a także ocenienia, jakości kształcenia. W związku z powyższym można pozytywnie ocenić kierunek działań Uczelni mający na celu nawiązanie współpracy z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1). Koncepcja kształcenia na kierunku studiów „socjologia” nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki. Założone cele oraz specyficzne i szczegółowe efekty kształcenia dla ocenianego kierunku, poziomu kwalifikacji i profilu kształcenia, są w pełni zgodne ze standardami kształcenia dla kierunku „socjologia”. Program dydaktyczny jest elastyczny na tyle, że można go dostosować z łatwością do zmieniających się warunków rynkowych, w których muszą funkcjonować absolwenci kierunku socjologia.
- 2). Wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju.

Kryterium 2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

2.1). Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku; zakładane efekty kształcenia na kierunkach o profilu praktycznym uwzględniają oczekiwania rynku pracy lub wymagania organizacji zawodowych, umożliwiające uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu, a na kierunkach o profilu ogólnoakademickim wymagania formułowane dla danego obszaru nauki, z której kierunek się wywodzi; opis efektów jest publikowany.

Uczelnia określiła opis zakładanych efektów kształcenia dla akredytowanego kierunku studiów (załącznik nr 2 do raportu samooceny). W opisie tym uwzględnione zostały wszystkie deskryptory obszarowe z zakresu nauk społecznych, w dziedzinie nauk społecznych, dyscyplina naukowa - socjologia. Obejmują one efekty kształcenia dla kategorii: wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne. Założone efekty kształcenia stanowią spójną całość. Są one charakterystyczne dla kierunku socjologia w Polsce. Określono także ogólne cele kształcenia, które są zgodne z obowiązującymi standardami, a zakładają:

- na studiach I stopnia:

- nabycie przez absolwenta podstawowej wiedzy z zakresu socjologii, poszerzonej o podstawy nauk społecznych;
- nabycie umiejętności, które umożliwiają wykonywanie zadań w zawodzie socjologa;
- nabycie ogólnych umiejętności i kompetencji umożliwiających efektywną pracę w zespole, komunikowanie się z otoczeniem, samodzielne uczenie się, planowanie rozwoju zawodowego i radzenie sobie na rynku pracy;
- kształtowanie wrażliwości etycznej, refleksyjności, poczucia odpowiedzialności oraz postaw prospołecznych;
- przygotowanie do podjęcia studiów drugiego stopnia.

- na studiach II stopnia:

- nabycie przez absolwenta pogłębionej wiedzy na temat teorii, tradycji badawczych metodologii badań socjologicznych i możliwości ich zastosowania w praktyce życia społecznego;
- nabycie przez absolwenta pogłębionej wiedzy w ramach wybranych subdyscyplin socjologicznych;

- przygotowanie absolwenta do samodzielnej realizacji badań społecznych; nabycie umiejętności, które umożliwiają wykonywanie zaawansowanych zadań w zawodzie socjologa;
- przygotowanie absolwenta do podjęcia pracy w organizacjach różnego typu: w sektorze prywatnym (instytucje badań rynku i opinii publicznej), sektorze publicznym (administracja rządowa i samorządowa) oraz sektorze organizacji pozarządowych;
- nabycie zaawansowanych umiejętności i kompetencji, umożliwiających pracę zespołową, komunikowanie się ze specjalistami oraz skuteczne rozwiązywanie problemów zawodowych;
- nabycie umiejętności samodzielnego planowanie rozwoju zawodowego i radzenia sobie na rynku pracy;
- kształtowanie wrażliwości etycznej, refleksyjności, poczucia odpowiedzialności oraz postaw prospołecznych;
- przygotowanie do podjęcia studiów doktoranckich.

Można stwierdzić, że istnieje związek pomiędzy ogólnymi celami kształcenia a efektami kształcenia na ocenianym kierunku. Ponadto założone cele są zgodne z koncepcją rozwoju kierunku, w której przewidziano m.in. konsekwentne wdrażanie założeń Procesu Bolońskiego, szczególnie w zakresie wytyczonym przez Krajowe Ramy Kwalifikacji. Szanse na realizację wymienionych zadań wzmacnia możliwość indywidualnej pracy ze studentem, a także pracy w niewielkich liczebnie zespołach.

Zasadnicze wątpliwości budzą natomiast cele dotyczące specjalności daleko wykraczających poza socjologię: 'E-gospodarka', czy 'Bezpieczeństwo publiczne', gdyż zarówno one – jak i realizowane treści – dotyczą innych dyscyplin. Nie powinny one figurować w ofercie na kierunku socjologia, nawet wtedy, gdy faktycznie nie są uruchamiane z powodu niewielkiej liczby studentów na roku.

Na podstawie analizy przedłożonej dokumentacji (sylabusy i matryce pokrycia efektów kształcenia – załącznik nr 3 do programów studiów) można stwierdzić, że istnieje spójność pomiędzy efektami kierunkowymi, a efektami określonymi w opisie poszczególnych przedmiotów.

W Uczelni na ocenianym kierunku studiów realizowany jest praktyczny profil kształcenia. Władze Uczelni oraz Wydziału przewidziały możliwość wpływu pracodawców z regionalnego rynku pracy na formułowanie efektów kształcenia dla ocenianego kierunku poprzez ich udział w powołanym w Uczelni Forum Pracodawców. W ten sposób

uwzględniane są ustawowe wymogi związane z wymaganiami rynku pracy i organizacji zawodowych w zakresie kształcenia praktycznego.

Opis efektów kształcenia jest publikowany na stronie internetowej Uczelni, dzięki czemu jest on dostępny zarówno dla studentów, jak i pracowników WSH TWP. W wersji papierowej dokument ten jest dostępny w Biurze Dziekana oraz Biurze Rektora. Internetowy System SYLABUS umożliwia dostęp do sylabusów poszczególnych przedmiotów, w których znajdują się informacje o realizowanych (w ramach tych przedmiotów) efektach kształcenia. Wydrukowane sylabusy są dostępne w dziekanacie. Ponadto studenci otrzymują informatory programowe (zawierające m.in. sylabusy realizowanych w danym roku akademickim przedmiotów) na płytach CD. Na tej podstawie można stwierdzić, że opis założonych efektów kształcenia jest powszechnie dostępny.

2.2). Efekty kształcenia danego programu zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne.

Uczelnia stworzyła Internetowy System SYLABUS, który służy weryfikacji czy wszystkie zakładane efekty kształcenia zostały uwzględnione w ramach poszczególnych przedmiotów. Stwarza on także możliwość wygenerowania matryc służących do wykazania, że wszystkie założone w programie kształcenia efekty mogą być uzyskane w wyniku realizacji poszczególnych przedmiotów oraz, że są one spójne z przyjętymi celami.

W związku z realizacją profilu praktycznego na ocenianym kierunku Uczelnia bardzo szczegółowo opisała cele i efekty kształcenia dla praktyk zawodowych, które studenci odbywają w ramach poszczególnych specjalności, zarówno tych które widnieją w szerokiej ofercie, jak i tych (nielicznych) które są faktycznie uruchomione.

Przedstawione w załącznikach 8 i 9 do raportu samooceny programy kształcenia dla studiów I i II stopnia na kierunku „socjologia” o profilu praktycznym zawierają m.in. opis zakładanych efektów kształcenia dla programu kształcenia. Według studentów efekty kształcenia sformułowane są w sposób zrozumiały i pozwalają na przejrzystą weryfikację. Studenci mają świadomość rodzaju i zakresu wiedzy oraz umiejętności jakie uzyskają po zakończeniu studiów. Ponadto sposób sformułowania efektów kształcenia w każdej kategorii pozwala na opracowanie przejrzystego systemu ich weryfikacji, czego potwierdzeniem jest „Tabela efektów kierunkowych w odniesieniu do metod ich weryfikacji” oraz „Tabela

efektów kierunkowych w odniesieniu do form realizacji przedmiotów/modułów”. W ten sposób spełnione są wymagania stawiane przed szkołą wyższą prowadzącą kierunek studiów.

2.3). Jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiający weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia; system ten jest powszechnie dostępny.

Podczas programowej oceny jakości kształcenia na kierunku „socjologia” poddano oglądowi dokumentację dotyczącą weryfikacji oceny/efektów kształcenia (protokoły egzaminacyjne, karty okresowych osiągnięć studenta, dyplomy wraz z suplementami), która jest przechowywana w teczkach studentów (absolwentów) i jest sporządzana zgodnie z obowiązującymi przepisami rozporządzenia Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie dokumentacji przebiegu studiów z dnia 14 września 2011 r. (Dz. U. Nr 201, poz. 1188) oraz rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 grudnia 2008 r. w sprawie rodzajów tytułów zawodowych nadawanych absolwentom studiów i wzorów dyplomów oraz świadectw wydawanych przez uczelnie (Dz. U. Nr 11 z 2009 r., poz. 61).

W trakcie oceny przedstawiono Zarządzenie nr 3/2012 Rektora WSH TWP w Szczecinie z dnia 31 stycznia 2012 r. w sprawie prowadzenia i archiwizacji prac dyplomowych. Stwierdzono, iż akta osobowe przechowywane są w archiwum Uczelni przez okres 50 lat, co jest zgodne z powszechnie obowiązującymi przepisami rozporządzenia.

Do weryfikacji uzyskanych przez studenta efektów kształcenia mogą być wykorzystywane różne metody, np.: prezentacja tematu, analiza przypadku, projekt, autoprezentacja, raport, egzamin pisemny, reportaż, egzamin ustny, recenzja, esej, referat, felieton, sprawozdanie, informacja, symulacja, kolokwium, wywiad, komentarz, komunikat oraz aktywność merytoryczna. Decyzję dotyczącą wyboru metod podejmuje prowadzący zajęcia, który jest zobowiązany do przechowywania dokumentacji z egzaminów i zaliczeń przez okres 1 roku. Nad właściwym doбором metod weryfikacji czuwa Komisja ds. Zapewniania Jakości Kształcenia. Szczegółowe warunki i tryb uzyskiwania zaliczeń i składania egzaminów zawiera Regulamin Studiów.

System weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych w trakcie realizacji praktyk polega na porównaniu zakładanych celów i zadań zawartych w dziennikach praktyk (zgodnie ze studiowaną specjalnością) z aktywnością i osiągnięciami studenta na praktyce. Sprawdzenia tych efektów i ich oceny dokonuje w pierwszej kolejności zakładowy opiekun praktyk, a następnie uczelniany opiekun praktyk. Dalsza weryfikacja osiągniętych efektów jest możliwa podczas zajęć metodycznych realizowanych w toku kształcenia.

Weryfikacja końcowych efektów kształcenia wiąże się z procesem dyplomowania. Praca dyplomowa stanowi samodzielne opracowanie problemu naukowego lub praktycznego, który student przygotowuje pod kierunkiem nauczyciela akademickiego zatrudnionego w WSH TWP w Szczecinie, posiadającego co najmniej stopień naukowy doktora, który jest promotorem pracy dyplomowej. Tematyka pracy dyplomowej powinna wynikać z problematyki stanowiącej treści programu kształcenia odpowiedniego kierunku studiów i umożliwiać osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Szczegółowy opis procedury ustalania tematyki prac dyplomowych oraz główne zasady obowiązujące przy prowadzeniu prac zawiera Zarządzenie Rektora nr 3/2012 z dnia 31 stycznia 2012 r. w sprawie prowadzenia i archiwizacji prac dyplomowych oraz Regulamin Studiów. Ponadto uczelnia określiła (w Regulaminie Studiów) procedurę przeprowadzania egzaminu dyplomowego umożliwiającego sprawdzenie czy student osiągnął efekty kształcenia zakładane w programie kształcenia.

Ocenę stopnia osiągnięcia efektów kształcenia w ramach przedmiotu określają zasady wprowadzone Zarządzeniem Rektora WSH TWP nr 16/2012 z dnia 20 września 2012 r.

Informacje na temat stosowanego systemu oceny efektów kształcenia są powszechnie dostępne. Ich źródłem są: Regulamin studiów (szczególnie paragrafy 26 i 54), Zarządzenie nr 16/2012 Rektora WSH TWP z dnia 20 września 2012 r. w sprawie wprowadzenia zasad oceniania stopnia osiągnięcia efektów kształcenia w ramach przedmiotu (zarządzenie obejmuje ocenę stopnia osiągnięcia efektów kształcenia w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), sylabusy poszczególnych przedmiotów. Wszystkie dokumenty są dostępne na stronie internetowej uczelni oraz w Centrum Obsługi Studenta.

Z załączonego do raportu samooceny Programu kształcenia dla kierunku socjologia (studiów I i II stopnia) wynika, że dla opisu zakładanych efektów kształcenia opracowane zostały:

- Tabele efektów kierunkowych w odniesieniu do metod ich weryfikacji,
- Tabele efektów kierunkowych w odniesieniu do form realizacji przedmiotów/modułów,
- Tabele efektów przedmiotowych z odniesieniem do sposobów ich weryfikacja, form zajęć, efektów obszarowych i kierunkowych.

Po przeprowadzonej analizie powyższych tabel można stwierdzić, iż system weryfikacji efektów kształcenia stosowany przez Uczelnię obejmuje wszystkie kategorie (wiedzę, umiejętności, kompetencje społeczne) dla studiów I i II stopnia na akredytowanym kierunku.

Weryfikacja końcowych efektów kształcenia wiąże się z procesem dyplomowania. Praca dyplomowa stanowi samodzielne opracowanie problemu naukowego lub praktycznego, który student przygotowuje pod kierunkiem nauczyciela akademickiego, posiadającego co najmniej stopień naukowy doktora, promotora pracy dyplomowej. Zasady powyższe, dotyczące zarówno warstwy merytorycznej, jak i formalnej są na wizytowanym kierunku przestrzegane.

Według danych przedstawionych przez Uczelnię sprawność kształcenia na studiach niestacjonarnych jest niska.

W roku akademickim 2010/2011 wypromowano 130 absolwentów, zaś odsiew był następujący:

- studenci skreśleni za nieopłacenie czesnego – 39 studentów
- studenci skreśleni za niezaliczenie roku – 19 studentów
- studenci skreśleni z powodu rezygnacji ze studiów – 25 studentów

W roku akademickim 2011/2012 dyplomy otrzymało 91 osób, zaś skreślono łącznie 44 studentów:

- studenci skreśleni za nieopłacenie czesnego – 27 studentów
- studenci skreśleni za niezaliczenie roku – 8 studentów
- studenci skreśleni z powodu rezygnacji ze studiów – 9 studentów

Podobne proporcje są charakterystyczne dla roku akademickiego 2012/2013, gdyż socjologię studiowało 201 osób, zaś łączny odsiew szacować można na blisko 20%

Dominująca przyczyna niskiej sprawności kształcenia leży po stronie studentów – rezygnacja, brak czesnego. W znacznie mniejszym stopniu przyczyny można upatrywać w obu podmiotach (uczelnia-studiująca młodzież), czego przejawem jest niezaliczenie roku. Zarówno skala jak i podane powyżej przyczyny odsiewu na ocenianym kierunku można w dużej mierze uznać za skutek wolnego wstępu na studia, gdzie jedyna bariera rekrutacyjna ma charakter ekonomiczny (czesne), a selekcja dokonuje się już w toku kształcenia.

Osiągnięciu celu, jakim jest standaryzacja wymagań, zapewnienie przejrzystości i obiektywizmu formułowania ocen służą „Zasady oceniania stopnia osiągnięcia efektów kształcenia w ramach przedmiotu”, wprowadzone Zarządzeniem nr 16/2012 Rektora WSH TWP z dnia 20 września 2012 r. W zasadach tych określono, osobno dla studiów I i II

stopnia, kryteria oceny odpowiadające ocenom przewidzianym Regulaminem studiów dla kategorii wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne.

Każdy student ma dostęp do sylabusów danego przedmiotu, sylabusy te publikowane są na stronie internetowej Uczelni, dodatkowo każdy student na początku każdego roku akademickiego otrzymuje płytę CD z nagraniem na niej potrzebnymi materiałami (m.in. z sylabusami, literaturą, warunkami zaliczenia poszczególnych przedmiotów, programem zajęć poszczególnych przedmiotów etc.) System obejmuje wszystkie kategorie efektów kształcenia i – w opinii studentów - przewiduje właściwe dla nich sposoby weryfikacji. Studenci wiedzą, jak korzystać z sylabusów oraz jak odczytywać opisane efekty kształcenia. W trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym zwrócili uwagę, że sylabusy traktują jak swojego rodzaju wytyczne, dzięki którym wiedzą, czego i w jakim czasie będą się uczyć w trakcie zajęć.

Generalnie rzecz biorąc mamy do czynienia z dość tradycyjnym modelem kształcenia, gdzie student samodzielnie przygotowuje się do zajęć w domu, zaś w toku zajęć musi wykazać się wiedzą. Podobnie rzecz się ma z weryfikacją cząstkowych oraz końcowych efektów kształcenia z poszczególnych przedmiotów.

2.4). Jednostka monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia.

Badaniem losów zawodowych absolwentów zajmuje się uczelniane Biuro Karier. Uczelnia posiada bazę osób, które wyraziły zgodę na bycie ankietowanym. Ustalony jest harmonogram badania losów kolejnych roczników – pierwszą ankietę absolwent wypełni przy odbieraniu dyplomu ukończenia Uczelni Wyższej, kolejny kwestionariusz będzie wypełniany on-line po roku od ukończenia studiów, po trzech latach oraz po pięciu latach. Absolwenci dostają do uzupełnienia ankietę składającą się z 15 pytań głównych oraz 3 pytań dodatkowych dotyczących potrzeb edukacyjnych. W opisywanym kwestionariuszu absolwent odpowiada na pytania na temat tego, czy jest zadowolony ze studiów, czy poleciłby studiowany przez siebie kierunek znajomym, proszony jest też o podanie, jak ocenia program studiów, kadre dydaktyczną, kadre administracyjną, sposób prowadzenia zajęć i zaplecze infrastrukturalne. Ankieta składa się zarówno z pytań zamkniętych, jak i otwartych. Absolwenci mają możliwość wpisania swoich uwag, jest też miejsce na dłuższą wypowiedź. Wyniki ankiet są opracowywane, a ich rezultat ma wpływ na doskonalenie procesu kształcenia. Ponadto Uczelnia pracuje nad uruchomieniem portalu e-Absolwent, dzięki któremu uzyska informacje dotyczące przygotowania zawodowego absolwentów, poprzez ocenę prawidłowości realizowanych programów kształcenia. Portal ten w przyszłości umożliwi przeprowadzenie ankietyzacji, która pozwoli dokonać oceny zgodności kształcenia z wymaganiami i

oczekiwaniami pracodawców, a studenci niepracujący będą mogli wyrażać swoje opinie o możliwościach, jakie stwarza im studiowanie wybranej specjalności w związku z przygotowaniem do przyszłej pracy. Ponadto studenci będą mogli dokonać oceny zdobytej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych po zakończeniu studiów na odpowiednim poziomie kształcenia. Jest to czytelny sygnał na to, jak uczelnia reaguje na wymogi nowoczesności. Można tylko przypuszczać, że w przyszłości badania te będą miały wpływ na formułowanie efektów kształcenia.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Organizacja zasad dyplomowania jest formalnie poprawna, stwarza dobre warunki pracy zarówno promotorom jak i studentom. Zróżnicowane są oceny prac oraz oceny za odpowiedzi na pytania egzaminacyjne, co dobrze świadczy o komisji egzaminacyjnej. Należy również zaznaczyć, że poprawna jest kompozycja komisji egzaminacyjnej, jasne reguły liczenia ocen. Na egzaminie zadawane były 3 pytania, nie ograniczające się do tematyki pracy.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

2.1) Występuje pełna zgodność celów oraz specyficznych i szczegółowych efektów kształcenia z KRK dla Szkolnictwa Wyższego. Dobrze wpisują się one w koncepcje rozwoju kierunku oraz w misję Uczelni. Są one w pełni dostępne i obligatoryjnie zapoznaje się studentów z zakładanymi efektami kształcenia. Przyjęte sylwetki absolwenta w kształceniu przebiegającym według ustępujących programów kształcenia są zgodne ze strukturą kwalifikacji absolwenta studiów socjologicznych I oraz II stopnia, które są zawarte w standardach kształcenia socjologicznego. Dotyczy to tych specjalności, które są faktycznie uruchomione.

2.2) Jasny, zrozumiały i poddający się operacjonalizacji jest opis efektów kształcenia sporządzony według KRK. Sylwetki absolwentów studiów I i II stopnia kształcenia zawierają podstawowe elementy struktury kwalifikacji absolwenta kierunku „socjologia”. Zaś sam system dostępny jest dla różnych podmiotów.

2.3) Spójny, zobiektywizowany i standaryzowany jest system weryfikacji efektów kształcenia opracowany według KRK. System ten jest powszechnie dostępny. Wśród studentów panuje pełne rozeznanie dotyczące zarówno zakresu materiału, jak i wymagań egzaminacyjnych i zaliczeniowych.

2.4) Kariery absolwentów są monitorowane. Uzyskane wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu procesu kształcenia. Podejmowane są również działania, których celem jest stosowanie bardziej nowoczesnych rozwiązań w tym zakresie.

Kryterium 3. Program studiów a możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

3.1). Ocena czy realizowany program studiów umożliwi osiągnięcie każdego z określonych celów oraz ogólnych i szczegółowych efektów kształcenia, a także uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta. W przypadku kształcenia nauczycieli oraz kierunków, dla których określone zostały standardy kształcenia – również ocena spełnienia wymagań odpowiednich standardów

Na podstawie przedstawionych przez Uczelnię matryc pokrycia (załączniki nr 3 do programu kształcenia na ocenianym kierunku), a także innych dokumentów oraz oglądu rzeczywistości można stwierdzić, że faktycznie realizowane treści, zarówno na studiach I, jak i II stopnia na kierunku „socjologia”, umożliwiają osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia. Studia socjologiczne ukierunkowane są na wiedzę, umożliwiającą rozwój kompetencji społecznych, które są kluczem do sukcesu na coraz to trudniejszym rynku pracy. Wyraźnie akcentowane jest znaczenie bezpośredniej konfrontacji interpersonalnej. Równie ważne są możliwości nabywania kompetencji umożliwiających rozpoznawanie społecznych potrzeb i oczekiwań, związanych z badaniem opinii społecznej, czy szeroko rozumianej konsumpcji. W sposób czytelny, założone efekty kształcenia, znajdują swoje odzwierciedlenie w tym, czego oczekuje się absolwenta.

Absolwent studiów I stopnia kierunku „socjologia” może podjąć pracę w przedsiębiorstwach, organizacjach i instytucjach zawodowych, społecznych, politycznych, samorządowych, administracji centralnej i lokalnej, organizacjach non - profit, głównie na stanowiskach operacyjnych i pomocniczych, zarówno w kraju jak i za granicą. Absolwent przygotowany jest również do: samodzielnego prowadzenia działalności gospodarczej; pracy w ośrodkach badań rynkowych, instytucjach badania opinii publicznej i samorządowych oraz działach public relations i marketingu w przedsiębiorstwach; pracy, jako badacz oddziaływania innowacji technologicznych na relacje społeczne, relacje zawodowe; pracy, jako specjalista w zakresie marketingu w sieci internetowej (np. Facebook, Twitter); pracy, jako animator relacji interpersonalnych, specjalista z zakresu diagnozy i przeciwdziałania patologiom społecznym, specjalista stosujący nowe technologie w kreowaniu zachowań ludzkich, specjalista projektujący i stosujący w Internecie skuteczną reklamę, kreujący wizerunek firmy, przedsiębiorstwa, osoby lub produktu, specjalista projektujący strony internetowe i reklamy przyjazne młodym ludziom.

Absolwent studiów II stopnia kierunku „socjologia” jest przygotowany do pracy w organizacjach publicznych (na przykład w administracji rządowej i samorządowej) i

prywatnych (przede wszystkim w ośrodkach badań rynku i opinii publicznej), na stanowiskach wymagających zaawansowanej wiedzy na temat procesów i instytucji społecznych, a także umiejętności i kompetencji niezbędnych do samodzielnego rozwiązywania złożonych problemów zawodowych. Do podjęcia aktywności zawodowej w instytucjach pomocy społecznej wszystkich szczebli, w placówkach opiekuńczych i ośrodkach adaptacyjnych, w placówkach opiekuńczych, w szpitalach, szkołach, sądach, policji, zakładach karnych, placówkach resocjalizacyjnych, w organizacjach pozarządowych i w administracji państwowej, w prywatnych przedsiębiorstwach pomocowych, edukacyjnych, w organizacjach pozarządowych, jak również w administracji rządowej i samorządowej, odpowiedzialnej za realizację zadań polityki społecznej w skali lokalnej, regionalnej, w organizacjach i stowarzyszeniach charytatywnych, w jednostkach do spraw zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu. Ponadto jest również w pełni przygotowany do aktywności zawodowej w organizacjach i instytucjach wdrażających zarządzanie różnorodnością zasobów ludzkich, takich, jak: organizacje pozarządowe, administracja państwowa i samorządowa, przedsiębiorstwa oraz instytucje unijne, jako: doradca, pracownik sektora pomocy społecznej, specjalista ds. integracji i reintegracji społecznej.

Studia I stopnia trwają 3 lata - cykl sześciosemestralny, zaś II stopnia 2 lata – cykl czterosemestralny. Obok bloku zajęć kanonicznych, w wymaganych proporcjach pojawiają się specjalistyczne. Ponadto integralnym modułem kształcenia są praktyki. Realizowane treści kształcenia oraz stosowane metody są zgodne z obowiązującymi standardami. Punkty ECTS oddają w sposób adekwatny wagę danego przedmiotu dla studiów socjologicznych, oraz wskazują oczekiwany nakład pracy własnej słuchacza.

W opinii studentów realizowany program studiów umożliwia osiągnięcie każdego z zakładanych efektów kształcenia. Studenci nie byli zaznajomieni z założeniami systemu punktacji ECTS. W trakcie spotkania z ZO PKA po przedstawieniu założeń systemu punktowego i krótkiej analizie liczby punktów przypisanych kilku wybranym przedmiotom studenci stwierdzili, że – w ich ocenie – punktacja dobrana jest odpowiednio i odpowiada rzeczywistemu nakładowi ich pracy.

Kwestie dotyczące sekwencji przedmiotów określonych w planie i programie studiów ocenione zostały przez studentów bardzo pozytywnie. W ocenie studentów sekwencja ta jest spójna i logiczna, wszystko ułożone jest w sposób, który pozwala na zapoznanie się z podstawami zagadnień w pierwszym etapie edukacji, natomiast w późniejszych semestrach prezentowane są zagadnienia, które wymagają odpowiedniego przygotowania teoretycznego,

zaznajomienia z podstawowymi pojęciami i zagadnieniami, które studenci poznali na początku procesu dydaktycznego.

W opinii studentów zarówno czas trwania kształcenia, forma zajęć dydaktycznych i dobór treści kształcenia zostały ustalone w sposób prawidłowy.

Podczas spotkania z ZO PKA obecnych było ok. 60 osób – przedstawiciele różnych lat studiów, część z nich odbyła już praktyki w ramach studiowanego przez siebie kierunku. Osoby, które pracują w firmach i instytucjach związanych z socjologią, mogą po spełnieniu warunków formalnych (tj. po sprawdzeniu, czy zakres ich zadań w miejscu pracy jest zgodny z programem praktyk) dostać zaliczenie z odbycia praktyk na podstawie zaświadczenia z miejsca pracy. Pozostałe osoby prowadzą dzienniczki praktyk, a zaliczenie odbywa się po zatwierdzeniu przez opiekuna praktyk.

Uczelnia przewidziała możliwość indywidualizacji procesu kształcenia dla studentów szczególnie uzdolnionych i osób niepełnosprawnych. Studenci szczególnie uzdolnieni mają możliwość studiowania w ramach ITS – Indywidualnego Toku Studiów (jeśli osiągną średnią ocen 5.0 oraz uzyskają zgodę Dziekana Wydziału). Studenci mają też możliwość studiowania w ramach IOS tj. Indywidualnej Organizacji Studiów – tryb ten przewidziany jest dla osób, którym np. obowiązki zawodowe nie pozwalają być na wszystkich zajęciach albo które wychowują dzieci itp.

Uczelnia wspiera także osoby niepełnosprawne, uruchamiane są mechanizmy, które pozwalają studentom z niepełnosprawnościami aktywniej i efektywniej uczestniczyć w zajęciach. Możliwe jest wprowadzenie opiekuna-asystenta osoby niepełnosprawnej na zajęcia, indywidualizacja formy egzaminów/kolokwii. Studenci niepełnosprawni mogą też otrzymać zgodę na przedłużenie czasu przeznaczonego na pisanie egzaminu, mogą także uzyskać zgodę na nagrywanie wykładu (w przypadku, kiedy nie może sporządzać notatek), student może także złożyć wniosek do Prorektora o pozwolenie na włączenie do udziału w zajęciach osób trzecich, w szczególności asystenta osoby niepełnosprawnej.

Zarządzeniem Rektora nr 7/2013 z dnia 24 kwietnia 2013 roku został wprowadzony Regulamin przyznawania wsparcia oraz dysponowania środkami w ramach dotacji budżetowej na zadania związane ze stwarzaniem studentom będącym osobami niepełnosprawnymi warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia, który to wskazuje dokładnie, jakie mechanizmy i możliwości mają studenci niepełnosprawni, jakie są warunki formalne do otrzymania pomocy oraz jakie są konsekwencje niewywiązania się przez studenta z warunków porozumienia.

3.2) Ocena czy zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne tworzą spójną całość .

Zgodnie z przedstawionymi przez Uczelnię matrycami pokrycia można stwierdzić, że przyjęte w jednostce na ocenianym kierunku efekty kształcenia, treści programowe znajdujące się w sylabusach poszczególnych przedmiotów/modułów, formy zajęć i metody dydaktyczne stosowane przez prowadzących zajęcia tworzą spójną całość. Należy zauważyć, że w związku z przyjętym praktycznym profilem kształcenia na akredytowanym kierunku przeważająca część zajęć ma formę ćwiczeń i warsztatów, a prowadzący zajęcia bardzo często korzystają z takich metod dydaktycznych jak: ćwiczenia praktyczne, ćwiczenia przedmiotowe, metoda przypadków, dyskusja dydaktyczna itd.

Profil praktyczny kształcenia znajduje także swoje odzwierciedlenie w metodach weryfikacji uzyskanych efektów kształcenia, gdzie przeważa aktywność merytoryczna studenta, analiza przypadku, prezentacja tematu przez studenta, projekt, czy autoprezentacja.

Prowadzone przez WSH TWP w Szczecinie studia pierwszego stopnia na kierunku „socjologia” mają formę niestacjonarną, w czasie których studenci zdobywają 180 pkt. ECTS. Plan studiów przewiduje realizację czterech modułów: 1) przedmiotów kształcenia ogólnego, 2) przedmioty kształcenia podstawowego i 3) przedmioty kształcenia kierunkowego, które są wspólne dla wszystkich studentów oraz 4) przygotowania w zakresie specjalnościowym, który wybierany jest po drugim roku i realizowany na trzecim roku studiów.

Liczba godzin zajęć dydaktycznych dla poszczególnych specjalności studiów niestacjonarnych wynosi:

- Bezpieczeństwo publiczne – 1228 godzin
- Doradztwo zawodowe i mediacje – 1288 godzin,
- Socjologia reklamy i zachowań rynkowych – 1203 godziny,
- Socjologia problemów społecznych – 1168 godzin,
- E – gospodarka – 1224 godziny,
- Badania rynku i opinii społecznej – 1214 godzin,
- Turystyka kulturowa i animacje czasu wolnego w turystyce – 1206 godzin,
- Media i komunikacja społeczna – 1178 godzin.

Liczba godzin na poszczególnych specjalizacjach jest bardzo zbliżona. Z racji niewielkiej liczebności grup uruchamiana jest 1-2 specjalności, zaś powyższa paleta jest tylko potencjalną ofertą.

Z kolei w trakcie studiów II stopnia studenci zdobywają 120 pkt. ECTS i realizują dwa moduły przedmiotów: 1) moduł kształcenia podstawowego i kierunkowego oraz 2) moduł

kształcenia specjalnościowego. Po pierwszym roku studiów następuje wybór specjalności spośród czterech oferowanych przez uczelnię.

Liczba godzin zajęć dydaktycznych dla poszczególnych specjalności wynosi:

- Socjologia bezpieczeństwa narodowego – 850 godzin,
- Socjologia zarządzania i menadżerstwa – 870 godzin,
- Zarządzanie pracą socjalną i ekonomią społeczną – 864 godziny,
- Polityka równości i zarządzanie różnorodnością w instytucjach i organizacjach – 842 godziny.

Również tutaj liczba godzin kontaktowych na oferowanych specjalnościach jest zbliżona. Tak rozbudowane zajęcia spełniają też wymóg związany z umożliwieniem studentom wyboru przedmiotów – jest to wymiar nie mniejszy niż 30% ogółu, umożliwiający też zdobycie proporcjonalnej liczby punktów ECTS.

W przypadku studiów I stopnia do ich ukończenia konieczne jest uzyskanie przez studenta 180 punktów ECTS, na studiach II stopnia student musi uzyskać 120 punktów ECTS. Rozwiązanie takie jest zgodne z zapisami zawartymi w ustawie Prawo o Szkolnictwie Wyższym.

Zasady zaliczenia roku i wpisania studenta na kolejny rok studiów oparte są na systemie akumulacji i transferu punktów ECTS. Warunkiem zaliczenia roku i wpisania studenta na kolejny rok jest uzyskanie co najmniej 60 punktów ECTS wynikających z ich przyporządkowania poszczególnym przedmiotom objętych planem studiów.

Sekwencja przedmiotów, składających się na program kształcenia na kierunku socjologia realizowanego w Uczelni, wynika z rozwiązania polegającego na przyjmowaniu studentów na kierunek, a następnie wyboru przez nich specjalności studiów. Studenci w toku odbywanych studiów realizują najpierw przedmioty z modułów kształcenia ogólnego, podstawowego i kierunkowego, następnie przedmioty z modułu specjalnościowego. Przyjęte w Uczelni rozwiązanie można uznać za prawidłowe, z uwagi na fakt, że wszyscy studenci rozpoczynają kształcenie od realizacji wspólnych przedmiotów dla kierunku, a następnie realizują bardziej szczegółowe przedmioty specjalnościowe..

Studia na kierunku socjologia, na I i II stopniu mają tylko formę niestacjonarną. Organizacja procesu kształcenia na rok akademicki 2013/2014 opiera się na zapisach Regulaminu studiów oraz Uchwale Rady Wydziału nr 4/2013 z dnia 25 września 2013 r. Zajęcia studentów poszczególnych lat na studiach niestacjonarnych w roku akademickim 2013/2014 realizowane są w trakcie 19 dwu lub trzydniowych zjazdów. Terminy zjazdów są

podawane na cały rok akademicki, natomiast plany zajęć na semestr. Udostępnia się je studentom poprzez Centrum Obsługi Studenta, na tablicach ogłoszeń oraz na stronie internetowej uczelni. Plany zajęć dydaktycznych ułożone są w sposób umożliwiający realizację procesu kształcenia zgodnie z zasadami higieny pracy umysłowej tzn. zajęcia odbywają się w jednostkach półtoragodzinnych, z przerwą 15 minutową między poszczególnymi jednostkami. Dodatkowo w sobotę zaplanowana jest przerwa obiadowa (13.00 - 15.00). Na pierwszym zjeździe zajęcia dydaktyczne są poprzedzone spotkaniami organizacyjnymi. Na spotkaniach tych studenci pierwszego roku studiów I i II stopnia zapoznają się z władzami uczelni, otrzymują legitymacje studenckie i indeksy, informatory programowe, informatory organizacyjne zawierające m.in.: Regulamin studiów i szczegółową organizację roku akademickiego wraz z terminami zjazdów, a także plan zajęć na pierwszy zjazd. Studenci wyższych lat otrzymują informatory programowe za pośrednictwem starosty grupy, a plany zajęć udostępniane są poprzez stronę internetową uczelni. Kolejne zjazdy studentów studiów niestacjonarnych poprzedzone są spotkaniami przedstawicieli uczelni ze starostami grup ćwiczeniowych. Do stałych punktów spotkań należy przekazywanie szczegółowych informacji o planie zajęć, informowanie o aktualnych sprawach uczelni, poznawanie problemów, z którymi borykają się studenci. Taka organizacja procesu kształcenia umożliwia osiągnięcie założonych efektów kształcenia.

W związku z wyborem praktycznego profilu kształcenia na kierunku „socjologia” w organizacji procesu kształcenia położono duży nacisk na proporcje zajęć o charakterze praktycznym w stosunku do zajęć teoretycznych. Szczególną uwagę zwrócono na umiejętności projektowe i warsztatowe, w tym także te związane z konstruowaniem i prowadzeniem badań socjologicznych. Dydaktyczny nacisk położono zatem na umiejętności i kompetencje w zakresie praktycznego wykorzystania wiedzy teoretycznej, w szczególności do analizowania i interpretowania problemów społecznych oraz tworzenia własnego warsztatu metodologicznego. Na sekwencję zajęć o charakterze praktycznym składają się także różnego rodzaju warsztaty, ćwiczenia, seminaria, konwersatoria czy lektoraty. Za nie student uzyskuje około 150 punktów na studiach I stopnia oraz 100-110 punktów w przypadku stopnia drugiego.

Formy realizacji zajęć tworzących blok specjalnościowy zostały dobrane prawidłowo, umożliwiając one realizację założonych efektów kształcenia.

Regulaminie studiów obowiązujący w WSH TWP stwarza możliwość studiowania według Indywidualnego Toku Studiów (ITS) lub Indywidualnej Organizacji Studiów (IOS). ITS dotyczy studentów, którzy ukończyli pierwszy rok studiów pierwszego lub drugiego

stopnia i uzyskali średnią ocen 5,0. O zakwalifikowaniu na studia według ITS decyduje Dziekan biorąc pod uwagę postępy w studiowaniu, zainteresowania i zdolności studenta. Natomiast IOS dotyczy studentów samotnie wychowujących dzieci, pełniących opiekę nad osobami niepełnosprawnymi, pracujących poza granicami kraju lub odbywających studia równocześnie na dwóch kierunkach, a szczególnie studentów niepełnosprawnych.

W kwietniu 2013 r. w Uczelni utworzono Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych, zgodnie z nowelizacją ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym, dzięki której uczelnie niepubliczne otrzymują każdego roku dotację na zadania związane ze stwarzaniem studentom będącym osobami niepełnosprawnymi warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia - art. 94 ust. 4a ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 27 lipca 2005 r.- (Dz.U. z 2012, poz.572 z późn. zm.). Biuro oferuje wszechstronną pomoc dla osób niepełnosprawnych, która przybiera następującą formę:

- 1) dostosowanie egzaminów i innych form weryfikacji wiedzy (kolokwiów itp.) do potrzeb i możliwości percepcyjnych osób niepełnosprawnych, w szczególności na przygotowanie materiałów w formie dla nich dostępnej,
- 2) zapewnienie transportu w obrębie budynków uczelni,
- 3) zatrudnienie asystentów osobistych osób niepełnosprawnych (m.in. przewodników osób niewidomych),
- 4) zapewnienie w trakcie zajęć dydaktycznych usług specjalistów, takich jak tłumacze języka migowego,
- 5) indywidualne spotkania z doradcą zawodowym,
- 6) indywidualne spotkania z psychologiem,
- 7) wypożyczanie w ramach Wypożyczalni Sprzętu Specjalistycznego BON urządzeń technicznych, w tym urządzeń wspomagających słyszenie i wzrok, do wykorzystywania podczas zajęć dydaktycznych lub egzaminów,
- 8) udział w szkoleniach i warsztatach dotyczących poprawy umiejętności psychospołecznych i aktywizacji zawodowej, w tym wspierających przedsiębiorczość i zwiększających zdolność do samozatrudnienia, spotkań z pracodawcami itp.

System oceny osiągnięć studentów stosowany przez Uczelnię jest zorientowany na proces uczenia się, zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen, a wymagania w nim określone są wystandardyzowane. Studenci otrzymują szczegółowy program nauczania w formie sylabusów, a na pierwszych zajęciach uzyskują informację o warunkach i formie zaliczenia przedmiotu. W sylabusach zawarta jest szczegółowa informacja o nakładzie pracy studenta i czasie niezbędnym do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

System opieki naukowej i dydaktycznej nad studentami akredytowanego kierunku można ocenić pozytywnie. Studenci mogą studiować w ramach indywidualnego toku studiów (ITS) lub indywidualnej organizacji studiów (IOS) i korzystają z takiej możliwości. Nauczyciele akademicy dostępni są w wyznaczonych terminach konsultacji, a także istnieje możliwość kontaktu poprzez pocztę elektroniczną. Wybór promotorów odbywa się drogą elektroniczną, poprzez e-dziekanat. Wcześniej na stronie internetowej Uczelni studenci mogą zapoznać się z proponowaną przez danego promotora tematyką prac dyplomowych, co znacznie ułatwia wybór. Student ma możliwość zaproponowania własnego tematu pracy dyplomowej, który zostanie zaakceptowany jeśli jest zgodny z przewidywanymi efektami kształcenia dla danej specjalności i kierunku studiów.

Działające w Uczelni Ośrodek Kształcenia Informatycznego oraz Ośrodek Kształcenia Języków Obcych wykorzystują metody kształcenia na odległość w ramach prowadzonej platformy e-learningowej. Dostępne są na niej m.in. materiały dydaktyczne dla studentów.

Przekazywane przez Uczelnię studentom sylabusy pozwalają na zdobycie informacji dotyczących obowiązujących treści, literatury oraz form zaliczenia poszczególnych przedmiotów. Wskazane przez nauczycieli akademickich materiały dydaktyczne służą realizacji zakładanych celów i efektów kształcenia.

Zapisy § 36 Regulaminu studiów WSH TWP wskazują mechanizmy motywujące studentów do osiągnięcia coraz lepszych efektów kształcenia. Wśród nich znajduje się stypendium rektora, pochwała, list gratulacyjny rektora, czy też list gratulacyjny i nagroda założyciela Uczelni. Mechanizmy te spełniają swoją rolę i motywują studentów do osiągnięcia bardzo dobrych efektów kształcenia.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

3.1) Realizowany program kształcenia umożliwia osiągnięcie celów i efektów kształcenia, a także kwalifikacji absolwenta. Zarówno plany zajęć jak i programy studiów w ocenie studentów zostały sporządzone w sposób przemyślany i odpowiadający potrzebom studentów. Uczelnia stworzyła także warunki do indywidualizacji procesu kształcenia zarówno osób wybitnie uzdolnionych, jak i osób z niepełnosprawnościami.

3.2) Funkcjonujący system tworzy spójną całość. Dostosowane są treści programowe do zakładanych efektów kształcenia. Właściwe są proporcje form dydaktycznych (wykłady/ćwiczenia) zarówno w obowiązkowych, jak i fakultatywnych modułach kształcenia.

4 Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zrealizowania celów edukacyjnych programu studiów

1). Ocena czy struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów oraz ich liczba umożliwiają osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia.

Zajęcia dydaktyczne na kierunku socjologia, oprócz 12 osób wchodzących w skład minimum kadrowego i reprezentujących obszar nauk społecznych, prowadzi 48 innych nauczycieli akademickich (Załącznik nr 2 do raportu samooceny *Wykaz pozostałych nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku studiów*). Wśród wszystkich prowadzących (wskazanych przez Jednostkę) są socjologowie, pedagodzy, politolodzy, historycy i filozof. Ich liczba oraz struktura kwalifikacji, wraz z minimum kadrowym ocenianego kierunku, pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. W procesie kształcenia, z uwagi na realizowany profil praktyczny, biorą udział nauczyciele-praktycy, których doświadczenie zawodowe i wiedza jest związane z akredytowanym kierunkiem, co pozwala na realizację zakładanych przez Uczelnię efektów kształcenia. Kadra prowadząca zajęcia reprezentuje obszary wiedzy, odpowiadające obszarowi kształcenia i jej dorobek naukowy odnosi się do efektów kształcenia.

Załącznik nr 5 Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. minimum kadrowe. Cz. II. pozostali nauczyciele akademicy .

2). Ocena spełnienia przez nauczycieli akademickich wymienionych w minimum kadrowym warunków określonych w przepisach prawa.

Po dokonanej analizie pod względem formalnym akt osób, które wchodzi w skład minimum kadrowego na kierunku „socjologia”, należy uznać, iż zostały spełnione warunki określone w § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r., poz. 131) – *minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na określonym kierunku studiów stanowi co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora* oraz w § 15 ust. 1 – *minimum kadrowe dla studiów drugiego stopnia na określonym kierunku studiów stanowi co najmniej sześciu samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora*.

Ponadto zostały spełnione wymagania określone w § 13 ust. 1 powyższego rozporządzenia (*do minimum kadrowego studiów pierwszego stopnia wliczani są nauczyciele akademicy*

zatrudnieni w uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru), § 13 ust. 2 (do minimum kadrowego dla studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich są wliczani nauczyciele akademicy, dla których uczelnia ta stanowi podstawowe miejsce pracy, zatrudnieni w uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów), § 13 ust. 3 (nauczyciel akademicki może być wliczony do minimum kadrowego w danym roku akademickim, jeżeli osobiście prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku samodzielnych nauczycieli akademickich i co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora lub tytuł zawodowy magistra).

Podczas weryfikacji teczek osobowych, a w szczególności oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego, stwierdzono, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w **art. 112a** ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.). Kwalifikacje naukowe nauczycieli akademickich potwierdzają odpowiednie dokumenty zawarte w ich teczkach osobowych. Deklarowane doświadczenie zawodowe nauczycieli akademickich znajduje odzwierciedlenie w dokumentacji – świadectwach pracy.

Biorąc pod uwagę osoby wliczone do minimum jak i spoza minimum kadrowego prowadzące zajęcia dydaktyczne, pozwala na stwierdzenie, że ogólna struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na I i II stopniu studiów pozwala na osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia. Kadra stanowiąca minimum kadrowe reprezentuje obszary wiedzy, odpowiadające obszarowi kształcenia i jej dorobek naukowy odnosi się do efektów kształcenia.

Jednoznaczna ocena spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów.

Biorąc pod uwagę względy prawne, formalne i merytoryczne, należy stwierdzić, iż Uczelnia prowadząca kierunek studiów „socjologia” w pełni spełnia wymogi dotyczące minimum kadrowego na wizytowanym kierunku. Do minimum kadrowego na I stopień studiów zaliczono 3 profesorów i 6 doktorów. Natomiast do minimum kadrowego na II stopień studiów zaliczono 6 profesorów i 6 doktorów. Wymagania dotyczące minimum kadrowego na ocenianym kierunku zostały spełnione.

- Ocena stabilności minimum kadrowego (częstotliwości zmian jego składu).

Minimum kadrowe na ocenianym kierunku należy ocenić jako względnie stabilne. Porównując dane z roku akademickiego 2012/2013 widać, że w grupie pracowników samodzielnych nastąpiły bardzo niewielkie zmiany - tylko jedna osoba rozpoczęła pracę w październiku 2013 r., pozostałe osoby są zatrudnione w Uczelni od ponad 7 lat. W grupie doktorów stabilności minimum kadrowego należy ocenić jako słabszą, tylko jedna osoba pracuje dłużej niż 5 lat.

Ocena spełnienia wymagań dotyczących relacji między liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów ocenianego kierunku studiów.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów kierunku **spełnia** wymagania § 17 ust. 1 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445) i wynosi 1:17.

Ocena prawidłowości obsady zajęć dydaktycznych z poszczególnych przedmiotów: ocena zgodności obszarów nauki, dziedzin i dyscyplin naukowych reprezentowanych przez poszczególnych nauczycieli akademickich

Obsada dydaktyczna nie budzi wątpliwości. Generalnie obsada zajęć dydaktycznych na kierunku „socjologia” uwzględnia kompetencje kadry dydaktycznej pod względem reprezentowanej przez nie dyscypliny naukowej. Zajęcia dydaktyczne prowadzą osoby stanowiące minimum kadrowe oraz spoza niego. Pracownicy stanowiący minimum kadrowe prowadzą zajęcia odpowiadające ich dorobkowi oraz zainteresowaniom naukowym. Ponadto na akredytowanym kierunku zajęcia prowadzi 48 osób, spoza minimum kadrowego, współpracujących z Uczelnią w ramach umowy o dzieło. W większości przypadków są to praktycy, a prowadzone zajęcia są zgodne z ich kwalifikacjami i dorobkiem.

Ogólna ocena hospitowanych zajęć dydaktycznych.

W ramach hospitacji oceniono prowadzone zajęcia z następujących przedmiotów: Zróżnicowanie społeczne – ćwiczenia, Public relations – ćwiczenia, Metodologia nauk społecznych – wykład, Współczesne teorie socjologiczne – ćwiczenia. Zespół Oceniający prowadzone zajęcia ocenił bardzo pozytywnie, a nawet wzorcowo. Osoby, które prowadziły zajęcia charakteryzuje otwartość i życzliwość dla słuchaczy, kultura osobista i prezentowana bogata wiedza, którą przekazują w sposób bardzo czytelny i kompetentny.

Załącznik nr 6 Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena.

3). Ocena prowadzonej polityki kadrowej i jej spójności z założeniami rozwoju ocenianego kierunku studiów:

Dobór kadry dydaktycznej reguluje Statut WSH TWP, w części IV „Pracownicy Uczelni”, w punktach od 41 do 50. Kluczowym kryterium doboru kadry są kompetencje dydaktyczne i naukowe oraz doświadczenie praktyczne i kompetencje uzyskane poza uczelnią – wpisujące się w specjalności prowadzone na kierunku socjologia, a także wpisujące się w zakres działalności naukowo-badawczej. Opisane są tam warunki zatrudniania kadry naukowo-dydaktycznej, które spełniają zapisy art. 109 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. W Uczelni przyjęto procedurę zatrudniania, w której kandydata na nauczyciela akademickiego wskazuje Dyrektor Instytutu, a następnie opiniuje Dziekan Wydziału, który występuje do Rektora z wnioskiem o zatrudnienie pracownika.

Uczelnia dokłada wszelkich starań, aby stwarzać dogodne warunki rozwoju dla pracowników zatrudnionych na pełnym etacie. Wspieranie kadry naukowej odbywa się głównie poprzez finansowanie wyjazdów konferencyjnych i dofinansowywanie publikacji, a także finansowanie badań. Jak wynika z raportu w ostatnim czasie w jednostce realizowano 18 projektów badawczych finansowanych ze środków Uczelni. Były to zarówno badania własne indywidualne, jak i zespołowe.

- Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich podczas spotkania z zespołem oceniającym, perspektywy rozwoju kierunku i ograniczenia.

Spotkanie z kadrą dydaktyczno- naukową Uczelni odbyło się dnia 19 października 2013 r. o godz. 10.30. W spotkaniu uczestniczyła cały Zespół Oceniający PKA oraz 10 pracowników Uczelni. Dyskusja z pracownikami toczyła się wokół następujących zagadnień, poruszonych przez pracowników:

1. Trudności w pozyskaniu studentów na kierunek socjologia.

Pracownicy twierdzili, że pojawiają się coraz bardziej znaczące trudności w rekrutacji studentów na kierunek socjologia. Zmusza to kadrę i zarząd Uczelni do formułowania nowej oferty i modyfikowania jej tak by odpowiadała zainteresowaniom rynku. Komentowano także trudności socjologów w poszukiwaniu pracy, zwłaszcza po uprzednim zwolnieniu z wcześniejszego miejsca pracy.

2. Pozyskiwanie zewnętrznych środków na badania i publikacje oraz rozwój kadry.

Pracownicy są w tym zakresie zdecydowanie podzieleni - młodsza część kadry wydaje się bardziej aktywna natomiast zdecydowana większość kadry zdaje się nie poszukiwać finansowania w środków zewnętrznych.

Pracownicy mają możliwość i są zachęceni do udziału i proponowania studiów na poziomie podyplomowym, szkoleń i kursów także o charakterze komercyjnym.

3. Ogólna ocena atmosfery pracy.

Kadra bardzo pozytywnie ocenia tożsamość organizacyjną Uczelni i sposób motywowania pracowników do aktywności dydaktycznej i naukowej. Uczelnia musi dbać o przetrwanie i musi oferować coraz nowe kierunki studiowania. W tym sensie kadra czuje się bezpiecznie i stabilnie, docenia bowiem dbałość Władz Uczelni o pracowników. Oczywiście pracownicy mają świadomość trudnej sytuacji rynkowej i demograficznej, mimo tego odczuwają poczucie bezpieczeństwa. Kadra ocenia że prowadzone jest zarządzanie kryzysowe mające na celu zapewnienie trwania placówce. Z drugiej strony kadra dba aktywnie o rozwijanie siebie i swoich kompetencji. Kadra ma też długi okres zatrudnienia, co wskazuje na dbałość o utrzymanie kadry. Pracownicy jednoznacznie oceniają jednak, że pozycja szkół prywatnych jest dużo słabsza w porównaniu z uniwersytetami publicznymi w kontekście pozyskiwania i środków zewnętrznych. Prowadzona jest aktywna współpraca z Niemcami. Szkoła pracuje zarówno z naukowcami jak i praktykami z zakresu dziedzin wspierających socjologię.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego³ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Obsada zajęć przedstawiona przez Uczelnię, biorąc również pod uwagę osoby spoza minimum kadrowego prowadzące zajęcia dydaktyczne, pozwala na stwierdzenie, że ogólna struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na I i II stopniu studiów pozwala w pełni na osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia.
- 2) Uczelnia posiada właściwie skonstruowane minimum kadrowe. Dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Uczelnia spełnia wymagania dotyczące minimum kadrowego dla ocenianego kierunku, poziomów i profilu studiów.
- 3) Prowadzona polityka kadrowa przez Uczelnię zapewnia rozwój naukowy pracowników, jak również ukazuje spójność z założeniami rozwoju ocenianego kierunku.

Kryterium 5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

WSH TWP w Szczecinie dysponuje dwoma budynkami dydaktyczno-administracyjnymi, które stanowią jej własność. Jeden z nich – o powierzchni 2100m²

wyremontowany w 2004r.- zlokalizowany jest przy ul. Monte Cassino 15. Drugi budynek – o powierzchni 1780m² mieści się przy ulicy Broniewskiego 14.

Budynek dydaktyczno-administracyjny, ul. Monte Cassino 15 posiada:

- 6 sal wykładowych (każda ok. 91 m²)- wyposażone w rzutniki multimedialne, ekrany, tablice kredowe:
- 4 sale ćwiczeniowe (każda ok. 40 m²),- wyposażone w tablice kredowe , telewizory , wideo i DVD- inny sprzęt – zgodnie z zamówieniem prowadzącego jest każdorazowo dowożony;
- 2 pracownie komputerowe (każda ok. 61 m²) – sala nr 17 i 27 - posiadają po 20 nowoczesnych, stacjonarnych zestawów komputerowych opartych o system operacyjny MS Windows 7 64-bit, każdy z 4 GB pamięci RAM, dwurdzeniowym procesorem Intel Celeron E3300, dyskiem twardym 250 GB, klawiaturą, myszką optyczną i 17” monitorem LCD. Ponadto pracownie te wyposażone są w przenośne projektory multimedialne BENQ MP623 o rozdzielczości XGA, pracujące w technologii DLP o jasności 2700 ANSI lumenów; sala klimatyzowana.
- 1 mobilna pracownia komputerowa w sali 37 wyposażona jest w 16 notebooków marki ASUS z zainstalowanym oprogramowaniem graficznym tj.: CorelDRAW Graphics Suite X5, Adobe Creative Suite 4 Design Standard, Adobe Flash Pro CS5.5, Pinnacle Studio 15, Google SketchUp Pro i innym oraz wyposażona w projektor multimedialny BENQ MP623; sala klimatyzowana.
- bibliotekę i czytelnię (275 m²). (charakterystyka poniżej)

Budynek administracyjno-dydaktyczny przy ul. Broniewskiego 14 posiada:

- 4 sale wykładowe (każda ok. 60 m²), wyposażone w rzutniki multimedialne, ekrany, tablice kredowe,
- 4 sale ćwiczeniowe (każda ok. 31 m²) wyposażone w tablice kredowe , telewizory , wideo i DVD- inny sprzęt – zgodnie z zamówieniem prowadzącego jest każdorazowo dowożony (sprzęt mobilny);
- pracownię komputerową (44 m²) - sala nr 29 składająca się z 20 zestawów komputerowych, 2 notebooków firmy ASUS oraz projektora multimedialnego BENQ MP623, zamocowanego do sufitu. Sala klimatyzowana.
- 1 salę ćwiczeniową (ok. 44 m²)- wyposażoną w telewizor, video, DVD, inny sprzęt dowożony (tzw. mobilny sprzęt multimedialny)
- 2 sale wykładowe (każda ok. 125 m²),- wyposażona w rzutnik multimedialny, ekran, tablicę kredową, (komputery przenośne)

- pracownię dziennikarską (ok. 60 m²), specjalnie przystosowana do zajęć warsztatowych: oddzielne stanowiska z komputerami posiadającymi specyficzne oprogramowanie, mikrofony, konsole itp.

Sale dydaktyczne są wyposażone w sprzęt multimedialny, a pracownie komputerowe w najnowszej generacji sprzęt oraz oprogramowanie i stały dostęp do Internetu. W obu budynkach znajdują się Centra Obsługi Studenta. Do dyspozycji studentów są również dwie kawiarenki internetowe oraz bufety. Budynki reprezentują dobry, ponad średni standard wykończenia i wyposażenia. Sale wykładowe i dydaktyczne są odpowiednio utrzymane, czyste i przestronne, wyposażone w standardowy sprzęt do prowadzenia zajęć dydaktycznych. Obiekty przystosowane są do studiowania osób niepełnosprawnych. Posiadają podjazdy, windy, toalety przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Uczelnia posiada odpowiednią infrastrukturę informatyczną na którą składają się pracownie komputerowe oraz pracownia dziennikarska. Jedną z pracowni komputerowych jest mobilna. Wyposażona w laptopy. Wszystkie pomieszczenia pracowni są klimatyzowane i dostosowane do pracy przy komputerach (krzesła obrotowe na kółkach, system oświetlenia i wentylacji). Do dyspozycji studentów w budynkach uczelni została utworzona sieć Wi-Fi. Uczelnia posiada możliwość zestawiania połączeń wideokonferencyjnych za pomocą dwóch terminali wideokonferencyjnych, pomiędzy dwoma dowolnymi pomieszczeniami w uczelni lub poza nią przy wykorzystaniu łącz internetowych.

Biblioteka Wyższej Szkoły Humanistycznej TWP mieści się w budynku administracyjno – dydaktycznym przy ul. Monte Cassino 15. Bazę lokalową biblioteki stanowią wskazane w raporcie samooceny następujące elementy: czytelnia z 36 miejscami przystosowana do zajęć dydaktycznych, sześć stanowisk komputerowych dla czytelników z dostępem do Internetu (trzy z komputerami stacjonarnymi, trzy z laptopami), stanowiska do cichej pracy z laptopem dla czytelników, księgozbiór podręczny w czytelni z otwartym dostępem do książek, Kącik Młodego Czytelnika, magazyn podręczny, magazyn czasopism, magazyn główny, zaplecze socjalne. Biblioteka WSH TWP w Szczecinie jest biblioteką uczelnianą. Korzystają z niej studenci studiów I i II stopnia, słuchacze studiów podyplomowych, absolwenci, pracownicy naukowcy i administracyjni. Według regulaminu pracy biblioteki na miejscu, w czytelni, mogą korzystać z książek również osoby spoza uczelni.

Katalog biblioteczny dostępny jest on-line całą dobę, dzięki temu czytelnicy mogą zamawiać książki przez Internet, telefonicznie bądź osobiście. Na stronie internetowej biblioteki znajdują się odsyłacze do baz i portali on-line, zawierające materiały uzupełniające księgozbiór (m.in. Biblioteka Prawa Oświatowego, Elektroniczna Baza Czasopism EBSCO).

Biblioteka wykupiła dostęp do elektronicznych wersji publikacji udostępnionych przez

Wydawnictwo Naukowe PWN w systemie libra.ibuk.pl. Posiada dostęp do zasobów baz: Wirtualna Biblioteka Nauki, E-Publikacje Nauki Polskiej, Centrum Otwartej Nauki (CEON). Dostępne są również czasopisma naukowe w wersji elektronicznej w formie spisów treści i streszczeń ale również w pełnej wersji tekstowej. Wedle raportu samooceny w roku akademickim 2012/2013 z zasobów biblioteki skorzystało 4779 czytelników.

Jednoznacznie można stwierdzić, że uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, potrzeby studentów niepełnosprawnych są uwzględnione w zakresie jedynie podstawowym; Biblioteka oferuje miejsca pracy dla studentów niepełnosprawnych przy stanowiskach komputerowych. Za dostosowanie do potrzeb studentów niepełnosprawnych można uznać możliwość korzystania z baz danych i katalogów online, pracownicy są na tyle życzliwi że dbają o realizację indywidualnych potrzeb studentów niepełnosprawnych. Zaleca się rozbudowę infrastruktury dla osób niepełnosprawnych, co może stanowić dużą szansę pozyskania nowych studentów dla uczelni.

W kontekście rozwoju uczelni i rozwoju kierunku socjologia zaleca się rozbudowę infrastruktury związanej z oferowanymi specjalnościami z zakresu socjologii. W tym sensie szczególnie ważne byłoby stworzenie pracowni fokusowej, umożliwiającej prowadzenie profesjonalnych symulacji z zakresu FGI.

Infrastruktura szkoły bierze pod uwagę specyfikę studentów kształcących się w jednostce. Szczególnie cenna jest inicjatywa zapewnienia opieki nad dziećmi studentów uczestniczących w zajęciach. Dzieci mają możliwość odbywania zajęć oferowanych dla nich, podczas kiedy ich rodzice uczestniczą w zajęciach. Kącik dla dziecka jest zlokalizowany w czytelni biblioteki.

Zajęcia praktyczne uczestnicy odbywają w wielu placówkach specjalistycznych, z którymi uczelnia posiada podpisane porozumienia o współpracy. Należy podkreślić profesjonalizm jednostek, a także ich reprezentatywność. Uczelnia, bowiem, zgromadziła naprawdę szeroką ofertę placówek, w których student może realizować praktykę, są to zarówno ośrodki w dużych miastach, jak i małe placówki. Dzięki temu praktykant zapozna się ze specyfiką funkcjonowania ośrodków o różnym charakterze i odmiennej organizacji. Ocena bazy materialnej instytucji prowadzących praktyki jest jednoznacznie pozytywna, ich dobór poprzedzony został bowiem starannym wywiadem środowiskowym, zaś co do prawidłowości doboru miejsc odbywania praktyk nie ma żadnych zastrzeżeń, są one w pełni zgodnie z kierunkiem i realizowaną przez studenta specjalnością.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego: w pełni

Uczelnia posiada dobrą infrastrukturę dla prowadzenie kształcenia na I i II stopniu studiów w zakresie socjologii o profilu praktycznym, która pozwala na osiągnięcie założonych efektów kształcenia. W kontekście rozwoju uczelni i rozwoju kierunku socjologia zaleca się rozbudowę infrastruktury związanej z oferowanymi specjalnościami z zakresu socjologii. W tym sensie szczególnie ważne byłoby stworzenie pracowni fokusowej, umożliwiającej prowadzenie profesjonalnych symulacji z zakresu FGI.

Kryterium 6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Nakłady na prowadzenie badań naukowych zostały znacząco zmniejszone w stosunku do lat ubiegłych. Ograniczenie finansowania do 50,000 zł rocznie wynika z konieczności dostosowania budżetu do wpływów uzyskanych z czesnego studentów. Jako że zmniejszyła się znacząco liczba studentów rekrutowanych na kierunek socjologia, zmniejszyły się także wpływy z tego tytułu. Pracownicy naukowci otrzymują pulę 1000 zł na osobę do wykorzystania na rozwój własnych kompetencji poprzez udział w seminariach i konferencjach.

Zaleca się zwiększenie aktywności pracowników naukowych w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na finansowanie badań naukowych.

Badania naukowe realizowane w jednostce przez nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku

Działalność naukowa pracowników szkoły koncentruje się wokół kilku znaczących tematów: mianowicie obejmują one zagadnienia gender, mniejszości narodowych i społeczności lokalnych.

Działalność naukowo-badawcza Instytutu Socjologii powiązana jest z zadaniami dydaktycznymi realizowanymi na kierunku socjologia. Cele, treści oraz stosowane procedury naukowo-badawcze są adekwatne do współczesnych trendów dominujących w socjologii i nawiązują do potrzeb wynikających z przemian społecznych i gospodarczych, zarówno na poziomie lokalnym i regionalnym, jak i zachodzących na poziomie makrostrukturalnym.

W okresie sprawozdawczym, w latach 2008 - 2013, od początku uruchomienia kierunku studiów socjologicznych, nauczyciele akademicy w badaniach naukowych stosowali procedury badań o charakterze ilościowym, jak i jakościowym, m.in. na kanwie aktualnych przesłanek metodologicznych, korzystając także z dostępnych źródeł merytorycznych, zwłaszcza z zakresu socjologii teoretycznej oraz tzw. socjologii stosowanej w praktyce dla rozwoju społeczeństwa wiedzy i wzbogacania kapitału społecznego.

Na podstawie analizy materiałów źródłowych dotyczących badań naukowych realizowanych przez pracowników Instytutu Socjologii wymienić należy:

1. Tytuł projektu: **Pamięć stanu wojennego. Strażnicy i więźniowie niepamięci – badania zespołowe.**
2. Tytuł projektu: **Parytet w świadomości kobiet i mężczyzn – badania własne.**
3. Tytuł projektu: **Kulturowe uwarunkowania konfliktów w relacji płci - badania statutowe.**
4. Tytuł projektu: **Domeny symboliczne, małe ojczyzny, graniczne domy – badania zespołowe.**
5. Tytuł projektu: **Gender study. Jakość życia kobiet – badania statutowe.**
6. Tytuł projektu: **Uwarunkowania wyboru studiów przez młodzież z obszaru metropolitarnego Szczecina. Studia i miejsce pracy jako wybór – badania własne.**
7. Tytuł projektu: **Trwałość małżeństwa w opiniach kobiet – badania własne.**
8. Tytuł projektu: **Spójeczno-ekonomiczne i etyczne aspekty gospodarowania zasobami ludzkimi w warunkach współczesnego rynku pracy w Polsce – badania własne.**
9. Tytuł projektu: **Uwarunkowania społeczno-kulturowe życia mieszkańców Metropolii Szczecina – badania zespołowe.**
10. Tytuł projektu: **Pamięć i tożsamość mieszkańców Szczecina – badania zespołowe.**
11. Tytuł projektu: **Aspiracje społeczno-zawodowe młodzieży akademickiej – badania własne.**
12. Tytuł projektu: **Ludzie pogranicza polsko-niemieckiego. Socjologiczne portrety postaw i zachowań – badania własne.**
13. Tytuł projektu: **Spójeczno-ekonomiczne aspekty współczesnego rynku pracy w Polsce – badania własne.**
14. Tytuł projektu: **Wykształcenie w systemie wartości mieszkańców małego miasta – badania własne.**
15. Tytuł projektu: **Wartości studentów pedagogiki w jednoczącej się Europie – badania zespołowe.**
16. Tytuł projektu: **Polityczne rytuały związane ze sporami o polsko-niemieckie dziedzictwo, historie i pamięć na Pomorzu Zachodnim – badania własne.**
17. Tytuł projektu: **Przemiany społeczno-gospodarcze Pomorza Zachodniego - badania własne.**
18. Tytuł projektu: **Przemiany społeczno-kulturowe bezrobotnych społeczności lokalnych**

Kadra dydaktyczna w okresie sprawozdawczym uczestniczyła aktywnie w życiu naukowym poprzez udział w seminariach, konferencjach i kongresach, przede wszystkim w Polsce. Spotkania te były organizowane zarówno przez ocenianą jednostkę jak i przez inne jednostki dydaktyczne. Wykorzystywano tę formę działalności do stymulowania aktywności naukowej i badawczej pracowników dydaktyczno-naukowych. W raporcie samooceny Szkoła wykazała liczne przedsięwzięcia seminaryjno-konferencyjne, które mają wpływ na wzmocnienie efektów kształcenia.

Od wielu lat pracownicy Instytutu Socjologii biorą udział w wykładach otwartych organizowanych przez ośrodki naukowe regionu oraz przez WSH TWP w ramach Zachodniopomorskiego Festiwalu Nauki organizowanego przez Szczecińskie Towarzystwo Naukowe.

Aktywność konferencyjne i seminaryjna kadry naukowej znajduje odzwierciedlenie w publikacjach naukowych. Elementy badań są wykorzystywane także w procesie dydaktycznym. W Raporcie samooceny szkoła wykazała bardzo liczne publikacje naukowe jako szczególnie istotne dla jej dorobku naukowego.

Projekty badawcze realizowane w WSH TWP w Szczecinie z udziałem studentów

1. Aktywność integracyjno-poznawcza w opinii studentów WSH TWP, Szczecin 2008.

Celem badania była identyfikacja opinii badanych dotyczących propozycji zróżnicowanych form spędzania czasu wolnego, których głównym elementem podlegającym identyfikacji była turystyka.

2. Aspiracje edukacyjne i zawodowe młodzieży szkół średnich w województwie zachodniopomorskim, Szczecin 2008.

Celem badań była identyfikacja aspiracji edukacyjnych i zawodowych młodzieży regionu zachodniopomorskiego.

3. Stocznia Szczecińska w świadomości mieszkańców Szczecina, Szczecin 2008.

Celem badania była identyfikacja opinii mieszkańców nt. likwidacji Stoczni Szczecińskiej.

4. Ocena Stanu Wojennego w opinii mieszkańców Szczecina, Szczecin 2008.

Celem badania była identyfikacja świadomości mieszkańców Szczecina nt. Stanu Wojennego oraz ocena słuszności decyzji o wprowadzeniu Stanu Wojennego.

5. Aspiracje edukacyjne i zawodowe młodzieży szkół średnich w województwie zachodniopomorskim, Szczecin 2009.

Celem badań była identyfikacja aspiracji edukacyjnych i zawodowych młodzieży regionu zachodniopomorskiego.

6. Aspiracje edukacyjne i zawodowe młodzieży szkół średnich w województwie zachodniopomorskim, Szczecin 2010.

Celem badań była identyfikacja aspiracji edukacyjnych i zawodowych młodzieży regionu zachodniopomorskiego

7. Badania sondażowe nt. „Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców wybranych dzielnic Szczecina” dla potrzeb realizacji projektu Unii Europejskiej „Planowanie bezpiecznej przestrzeni - PluS” na zlecenie Komendy Wojewódzkiej Policji w Szczecinie, Szczecin 2010.

Celem badań była identyfikacja stopnia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców poszczególnych dzielnic Szczecina wskazanych, jako dzielnice niebezpieczne.

8. Preferencje wyborcze mieszkańców Szczecina w wyborach prezydenckich 2010, Szczecin 2010.

Celem badania była identyfikacja preferencji wyborczych populacji generalnej z uwzględnieniem opinii dotyczącej wybranych czynników mogących mieć wpływ na wynik wyborów.

9. Preferencje wyborcze mieszkańców Szczecina dot. wyborów samorządowych na zlecenie Telewizji Polskiej Oddział w Szczecinie, Szczecin 2010.

Celem badania była identyfikacja preferencji wyborczych populacji generalnej oraz identyfikacja głównych kryteriów, którymi kierują się respondenci dokonując wyboru prezydenta miasta.

10. Preferencje wyborcze mieszkańców Szczecina dot. wyborów samorządowych – II tura wyborów na zlecenie Biura Poselskiego Posła PO – Michała Marcinkiewicza, Szczecin 2010.

Celem badań była identyfikacja preferencji wyborczych mieszkańców Szczecina – wybory prezydenta miasta 2010 - II tura.

11. Aspiracje edukacyjne i zawodowe młodzieży szkół średnich w województwie zachodniopomorskim, Szczecin 2011.

Celem badań była identyfikacja aspiracji edukacyjnych i zawodowych młodzieży regionu zachodniopomorskiego

12. Preferencje wyborcze mieszkańców Szczecina (wybory parlamentarne 2011), Szczecin 2011.

Celem badania była identyfikacja preferencji wyborczych populacji generalnej (dorośli mieszkańcy Szczecina), z uwzględnieniem opinii dotyczącej oceny charakteru trwającej kampanii wyborczej.

13. Aspiracje edukacyjne i zawodowe młodzieży szkół średnich w województwie zachodniopomorskim, Szczecin 2012

Celem badań była identyfikacja aspiracji edukacyjnych i zawodowych młodzieży regionu zachodniopomorskiego.

14. Święta Bożego Narodzenia w opinii mieszkańców Szczecina, Szczecin 2012.

Celem badania była identyfikacja wybranych zachowań mieszkańców Szczecina w kontekście Świąt Bożego Narodzenia oraz Nowego Roku. W aspekcie przedmiotowym badania dotyczyły: preferencji badanych w zakresie sposobu spędzania Świąt Bożego Narodzenia, nocy sylwestrowej; oraz oceny przygotowań do świąt w kontekście zamierzonych (możliwych) wydatków; zachowań konsumenckich badanych w kontekście wysokości wydatkowanych środków finansowych przeznaczanych na zakup prezentów.

15. Szczecinianie - Prognoza 2013, Szczecin 2013.

Celem badania była identyfikacja opinii mieszkańców Szczecina w zakresie poziomu optymizmu (prognoza 2013), opinii szczecinian na temat nowych regulacji w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi oraz opinii na temat finansowania zabiegów In vitro.

16. Aspiracje edukacyjne i zawodowe młodzieży szkół średnich w województwie zachodniopomorskim, Szczecin 2013.

Celem badań była identyfikacja aspiracji edukacyjnych i zawodowych młodzieży regionu zachodniopomorskiego.

W roku akademickim 2011/2012, powołano do życia Pracownię Badań Społeczno-Gospodarczych. Realizacja misji i działalności Pracowni pozwala w na:

- doskonalenie warsztatu metodologicznego i badawczego kadry naukowo-dydaktycznej uczelni,
- wzbogacanie procesu dydaktycznego o niezwykle istotny element praktyczny,
- wzrost poziomu zaangażowania studentów w działalność poza dydaktyczną np. poprzez udział w badaniach komercyjnych,
- dostarczenie studentom wiedzy o funkcjonowaniu rynku badań społecznych.

Funkcjonowanie Pracowni Badań Społeczno-Gospodarczych pozwala na zaangażowanie studentów Wyższej Szkoły Humanistycznej TWP w Szczecinie w wymiarze praktycznym, tj. realizację procesów badawczych i rozwój wiedzy oraz umiejętności przekazywanych podczas zajęć dydaktycznych. W szczególności rozwijane są kompetencje z zakresu metodologii badań społecznych, zarządzania procesami badawczymi, zarządzania zespołem badawczym,

itp. Studenci brali czynny udział we wszystkich projektach badawczych realizowanych przez pracownię.

Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia. Wizytowana jednostka stwarza studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych (poprzez udział studentów zarówno w badaniach prowadzonych przez pracowników naukowych jak i poprzez zaangażowanie w działalność kół naukowych: socjologicznego; logików, koła naukowego języka niemieckiego i koła naukowych debutantów) dzięki temu studium mają szansę na zdobycie wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej. Prowadzone badania naukowe odzwierciedlają zainteresowania kadry naukowej ale stanowią także łącznik pomiędzy tymi zainteresowaniami a prowadzonymi zajęciami dydaktycznymi. Jednoznacznie więc można wykazać duży wpływ prowadzonych w jednostce badań naukowych na realizowany proces dydaktyczny, w tym na kształtowanie programu kształcenia i indywidualizację nauczania. Studenci w sposób aktywny są zachęceni do uczestnictwa w badaniach naukowych, szczególnie poprzez zaangażowanie w pracę w kołach naukowych. Uczelnia prowadzi współpracę z innymi uczelniami w Polsce i zagranicą (Niemcy) - co znajduje odzwierciedlenie w publikacjach naukowych, seminariach i konferencjach. Ewidentnie tego rodzaju współpraca wzbogaca proces dydaktyczny.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Kadra naukowa jest zachęcana i motywowana do prowadzenia badań naukowych, także studenci są włączani do procesów badawczych realizowanych przez wykładowców. Studenci mają możliwość rozwijania swoich badawczych zainteresowań w kołach naukowych. Wyniki badań są wykorzystywane dla kształtowania procesu dydaktycznego.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

1). Ocena czy zasady rekrutacji umożliwiają dobór kandydatów posiadających wiedzę i umiejętności niezbędne do uzyskania w procesie kształcenia zakładanych efektów kształcenia. Ocena czy nie zawierają regulacji dyskryminujących określoną grupę kandydatów. Ocena zasad ustalania wielkości rekrutacji - uwzględnienie związku liczby rekrutowanych studentów z potencjałem dydaktycznym jednostki i jakością kształcenia.

Zasady rekrutacji na I rok studiów pierwszego oraz drugiego stopnia – stacjonarnych i niestacjonarnych w roku akademickim 2012/2013 określa Uchwała Senatu Uczelni z dnia 25 maja 2011. O przyjęcie na studia pierwszego stopnia mogą się ubiegać kandydaci posiadający świadectwo dojrzałości uzyskane w trybie egzaminu maturalnego („nowa matura”) lub

egzaminu dojrzałości („stara matura”). W postępowaniu rekrutacyjnym uwzględnia się wyniki z zakresu historii, języka polskiego oraz języka obcego. O przyjęcie na studia drugiego stopnia mogą ubiegać się kandydaci posiadający dyplom studiów pierwszego stopnia. Rekrutacja odbywa się na podstawie rankingu ocen końcowych na dyplomie ukończenia studiów pierwszego stopnia, z uwzględnieniem średniej ocen z przebiegu tych studiów. Studenci po innym kierunku niż socjologia uzupełniają różnice programowe.

Określone w Uczelni zasady rekrutacji umożliwiają odpowiedni dobór kandydatów posiadających wiedzę i niezbędne umiejętności pozwalające na uzyskanie w procesie kształcenia zakładanych efektów kształcenia. Zasady rekrutacji zarówno dla studiów I, jak i II stopnia nie zawierają zasad dyskryminujących określone grupy kandydatów.

2). Ocena czy system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen, a wymagania w nim określone są wystandaryzowane.

System oceny osiągnięć studentów stosowany przez Uczelnię jest zorientowany na proces uczenia się, zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen, a wymagania w nim określone są wystandaryzowane. Studenci otrzymują szczegółowy program nauczania w formie sylabusów, a na pierwszych zajęciach uzyskują informację o warunkach i formie zaliczenia przedmiotu. W sylabusach zawarta jest szczegółowa informacja o nakładzie pracy studenta i czasie niezbędnym do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

3). Ocena możliwości mobilności studentów stworzonych poprzez strukturę i organizację programu ocenianego kierunku.

Studenci nie korzystają z międzynarodowych i krajowych programów umożliwiających mobilność studentów. Wynika to z nikłego zainteresowania takiego typu stypendiami – głównie spowodowane jest to kategorią studentów niestacjonarnych, którzy w Szczecinie związani są z rodziną, pracą i innymi obowiązkami. W ocenie studentów taka wymiana nie jest im potrzebna Uczelnia dba o popularyzację wiedzy na temat systemu ECTS. Samorząd Studencki organizuje szkolenia i warsztaty dla studentów poświęcone kwestiom istotnym dla procesu kształcenia, w tym możliwościom jakie daje system ECTS.

4). Ocena systemu opieki naukowej i dydaktycznej nad studentami ocenianego kierunku studiów, w tym wspomaganie studentów w procesie uczenia się: bez udziału nauczycieli akademickich oraz z wykorzystaniem technik i metod kształcenia na odległość.

System pomocy naukowej i dydaktycznej oraz materialnej sprzyja rozwojowi studentów. Nauczyciele akademicy poza zajęciami kontaktują się ze studentami na dyżurach, za pomocą poczty elektronicznej oraz drogą telefoniczną. Są bardzo pomocni, chętnie odpowiadają na pytania studentów, służą rada i pomocą.

W ocenie studentów sylabusy zawierają wszystkie potrzebne informacje, przedstawiona jest w nich zarówno forma zaliczenia przedmiotu, literatura oraz sposób prowadzenia zajęć. Mechanizmem motywującym do pracy jest niewątpliwie – zdaniem studentów – stypendium rektora. Studenci z odpowiednim wyprzedzeniem informowani są o terminach składania wniosków stypendialnych (dotyczących zarówno pomocy materialnej jak i stypendiów naukowych).

W uczelni została powołana Komisja ds. Jakości Procesu Dyplomowania (zarządzenie Rektora nr 25/2012), której zadaniem jest weryfikacja proponowanej tematyki prac dyplomowych, ocena losowo wybranych prac, analiza adekwatności ocen promotorów i recenzentów.

Prowadzenie prac dyplomowych zostało ustalone zarządzeniem Rektora 3/2012 z dnia 31 stycznia 2012 roku. W dokumencie tym wskazane jest, na jakich zasadach student może wybrać swojego promotora oraz jak wygląda procedura w przypadku, kiedy student z tego uprawnienia nie skorzysta (wtedy promotor wybierany jest przez COS – tj. Centrum Obsługi Studenta).

Student dokonuje wyboru tematu pracy spośród zagadnień przedstawionych przez promotora. Podczas spotkania z ZO PKA studenci podkreślili, że kontakt między studentami a promotorami jest bardzo dobry, promotorzy są bardzo otwarci na tematy prac przedstawiane przez studentów. Konsultacje dotyczące pisanej pracy dyplomowej odbywają się podczas seminariów oraz na spotkaniach indywidualnych. Studenci wskazali, że kadra jest bardzo pomocna, wskazuje przydatną literaturę, podaje źródła, a czasem sama pomaga w kwerendzie bibliotecznej.

Każda praca dyplomowa opatrzona jest oświadczeniem studenta, w którym potwierdza on, że napisał pracę samodzielnie i nie dopuścił się plagiatu.

Studenci mają zapewnioną opiekę materialną. Pomoc materialna przyznawana jest zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2005 roku prawo o szkolnictwie wyższym oraz regulaminem pomocy materialnej. Studenci mają dostęp do stypendium socjalnego, stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych, stypendium rektora dla najlepszych studentów oraz do zapomogi. Stypendia są przyznawane przez uczelnianą komisję stypendialną, w skład

których wchodzi studenci i stanowią większość jej składu. O stypendium rektora dla najlepszych studentów mogą ubiegać się osoby, który uzyskały średnią min. 4,8. Stypendium to może otrzymać student, który w terminie określonym w regulaminie studiów zdał egzaminy przedmiotów, z których zajęcia kończyły się w danym roku egzaminem i który zdobył wszystkie zaliczenia.

Studenci kierunku „socjologia” mają możliwość uczestniczenia w pracach Koła Naukowego Socjologii – Saloniku Socjologicznego. Studenci biorą udział w konferencjach i międzyuczelnianych konkursach naukowych.

Na Uczelni działa Biuro Karier, które poza organizowaniem praktyk studenckich i badaniem losów absolwentów zajmuje się doradztwem zawodowym dla studentów. Doradztwo odbywa się w formie grupowej – wtedy organizowane są warsztaty (m.in. na temat tego, jak dobrze wybrać swoją ścieżkę kariery, jak sporządzać notatki), a także w formie indywidualnej – wtedy prowadzone są konsultacje – w formie rozmowy doradczej, konsultacji telefonicznej albo za pośrednictwem poczty elektronicznej.

W ocenie studentów system opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej funkcjonuje odpowiednio. Wpływa na to nie tylko sam fakt możliwości ubiegania się o różne formy pomocy materialnej, ale także sprawne działania podejmowane przez pracowników dziekanatu i innych osób odpowiedzialnych za sprawy stypendialne.

Studenci – uczestnicy spotkania, wiedzieli czym są sylabusy i utożsamiali je przede wszystkim z zasadami zaliczania zajęć. Wskazali jednak, że sylabusy zawierają takie elementy jak: treści programowe, sugerowaną literaturę, formę, warunki i kryteria zaliczenia. Zauważyli, że nie są one im niezbędne, ponieważ wszystkie wyżej wymienione informacje otrzymują od prowadzących podczas pierwszych zajęć w semestrze. Poinformowali, że wszystkie niezbędne im materiały i informacje znajdują się na stronie Uczelni. Twierdzą, że nigdy nie mieli problemu ze znalezieniem, czy otrzymaniem potrzebnych im informacji.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego³ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Zasady rekrutacji nie zawierają zapisów dyskryminujących, prowadzony jest nabór otwarty. Dla kandydatów na studia II stopnia po innym kierunku niż socjologia jest obowiązek wyrównania w 60% programu studiów I stopnia.

2) System nauki zorientowany jest na proces uczenia się, wymagania są znane, podawane do publicznej wiadomości, wystandaryzowane. Studenci mają zapewnioną dostępność do

sylabusów na stronie internetowej, są też z nimi zapoznawani na pierwszych zajęciach. Oceny prac etapowych są im podawane do wiadomości z zachowaniem zasady ochrony danych osobowych.

3) Studenci nie są zainteresowani wymianą zagraniczną, z powodu przewidywanych kłopotów z zaliczeniem przedmiotów, a przede wszystkim praktyk, a także z powodów finansowych.

4) System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.

Kryterium 8. Stosowanie na ocenianym kierunku studiów wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zorientowanego na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia

- 1) Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia; wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów,**

Znowelizowany Uczelniany system zapewniania jakości kształcenia w WSH TWP w Szczecinie powstał 25 października 2011 r. (Uchwała nr 10/2011 Senatu z dnia 25 października 2011 r.). Obecnie funkcjonujący Uczelniany System Zapewniania Jakości Kształcenia wprowadzony został Uchwałą Nr 1/2013 Senatu WSH TWP w Szczecinie z dnia 27 maja 2013 r.

Zgodnie z zapisami system opiera się na decyzjach podejmowanych przez Senat i Radę Wydziału. Senat, zgodnie ze statutowymi kompetencjami podejmuje m.in. uchwały w sprawie profilu kształcenia oraz tworzenia i likwidowania kierunków studiów, ustalanie głównych kierunków działalności Uczelni; uchwalanie regulaminu oceny nauczycieli akademickich i regulaminów studiów; ustalanie warunków i trybu rekrutacji oraz form studiów na poszczególnych kierunkach; uchwalanie strategii rozwoju uczelni oraz uczelnianego systemu zapewnienia jakości kształcenia; ustalanie limitu przyjęć na prowadzone przez uczelnię studia.

Do kompetencji Rady Wydziału należy natomiast m.in. ustalanie ogólnych kierunków działalności Wydziału; opiniowanie wniosków dotyczących tworzenia i likwidacji kierunków studiów, studiów podyplomowych oraz innych form edukacyjnych; uchwalanie, po zasięgnięciu opinii Zarządu Samorządu Studenckiego, zgodnie z wytycznymi ustalonymi przez Senat, planów studiów i programów nauczania, planów i programów studiów podyplomowych oraz kursów doszkalających; ustalanie zasad studiowania według

indywidualnego planu studiów i programu nauczania; ustalanie zasad organizacji roku akademickiego; opiniowanie zmian dotyczących struktury wydziału; wnioskowanie do senatu w sprawie zasad i trybu przyjmowania na studia; określanie warunków prowadzenia prac badawczych przez nauczycieli akademickich; sprawowanie nadzoru nad jakością działalności dydaktycznej i naukowo-badawczej prowadzonej przez instytuty, katedry i zakłady. Zgodnie z zapisami Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, Rada Wydziału przynajmniej raz w roku akademickim poświęca jedno ze swoich posiedzeń zagadnieniom doskonalenia jakości kształcenia, zapoznając się ze sprawozdaniami Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia.

Za powstanie i realizację systemu odpowiada Rektor, do którego statutowych kompetencji należy m.in. opracowywanie oraz nadzór nad wdrożeniem i doskonaleniem Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia; opracowywanie i realizowanie strategii rozwoju uczelni; sprawowanie nadzoru nad działalnością dydaktyczną i badawczą uczelni. Zgodnie z nimi Rektor powołał Zarządzeniem nr 18/2012 Komisję ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, Zarządzeniem nr 19/2012 Komisję ds. Oceny Jakości Kształcenia, Zarządzeniem nr 24/2012 Radę Programową Studiów Podyplomowych oraz Zarządzeniem nr 25/2012 Komisję ds. Jakości Procesu Dyplomowania, które są integralną częścią Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia.

Realizowanie zadań w zakresie Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia należy do statutowych kompetencji Dziekana, który odpowiada m.in. również za kierowanie pracami Rady Wydziału, zwoływanie posiedzeń Rady i przewodniczenie jej obradom; nadzorowanie i koordynowanie działalności dydaktycznej wydziałowych jednostek organizacyjnych; prowadzenie prac związanych z przygotowaniem planów studiów i programów nauczania, planów i programów studiów podyplomowych oraz kursów dokształcających.

Do zadań Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia należy w szczególności: wskazanie metod doskonalenia procesu kształcenia, w tym organizacji i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych, programów kształcenia, metod i form kształcenia oraz sposobów weryfikacji efektów kształcenia osiąganych przez studentów, wspieranie instytutów w modernizowaniu programów kształcenia, monitorowanie prawidłowego stosowania punktacji ECTS, opracowanie metod podnoszenia jakości pracy kadry dydaktycznej, w tym szczególnie podnoszenie kwalifikacji kadry i opracowywanie metod doskonalenia systemu nagradzania nauczycieli akademickich, pracowników administracyjnych związanych z procesem dydaktycznym, opracowywanie metod doskonalenia jakości obsługi administracyjnej procesu

dydaktycznego oraz coroczne planowanie działań mających na celu doskonalenie jakości kształcenia czyli publikowanie planowanych działań i raportu z ich realizacji.

W kompetencjach Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia jest: monitoring Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, analiza zgodności kierunku i profilu studiów z misją i strategią uczelni, analiza zgodności opisanych w programach kształcenia zakładanych efektów kształcenia dla wskazanego obszaru, analiza metod i form kształcenia oraz sposobów weryfikacji efektów, analiza dostosowania efektów, analiza wyników ocen, ocenianie jakości prac dyplomowych, koordynowanie ankietyzacji dotyczącej nauczycieli akademickich, ocena warunków studiowania, coroczne przedstawianie Radzie Wydziału oceny jakości oraz publikowanie na stronie internetowej uczelni corocznych rezultatów oceny jakości.

Funkcjonowanie WSZJK opiera się na decyzjach podejmowanych przez Senat i Radę Wydziału. Uczelnia przyjęła, że realizacja wysokiej jakości kształcenia odbywa się poprzez wykonywanie następujących zadań:

- 1) zapewnianie kompetentnej kadry naukowo-dydaktycznej oraz stworzenie warunków do jej stałego rozwoju,
- 2) zapewnienie funkcjonowania systemu motywacji kadry naukowo-dydaktycznej wspierającego permanentne podnoszenie wiedzy i umiejętności nauczycieli akademickich,
- 3) opracowywanie nowoczesnych programów studiów, opartych na efektach kształcenia, dostosowanych do zmieniających się wymogów rynku pracy, systematyczne ich doskonalenie,
- 4) stworzenie mechanizmów zapewniających aktualizację programów,
- 5) przestrzeganie akademickich standardów nauczania,
- 6) stwarzanie warunków zdobywania wiedzy teoretycznej oraz praktycznych umiejętności samodzielnego rozwiązywania problemów, z jakimi będzie się spotykać przyszły absolwent w swoim miejscu i stanowisku pracy,
- 7) kształtowanie kompetencji społecznych absolwentów,
- 8) opracowanie systemu weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na różnych jego etapach,
- 9) współpracę z pracodawcami/organizacjami pracodawców w celu zapewnienia uczelni informacji o kompetencjach zatrudnianych absolwentów w zakresie modyfikowania efektów kształcenia, jak również właściwej organizacji praktyk studenckich, będących ważnym ogniwem procesu kształcenia,
- 10) kształtowanie partnerskich stosunków studenci – nauczyciele,

12) włączanie studentów w proces doskonalenia kształcenia poprzez ich udział w pracach komisji ds. oceny jakości kształcenia,

13) stwarzanie warunków do działalności kół naukowych i innych organizacji studenckich

W Uczelni funkcjonują następujące mechanizmy służące monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia:

1. Ocena procesu kształcenia prowadzącego do uzyskania zakładanych efektów kształcenia na wszystkich prowadzonych kierunkach studiów oraz studiach podyplomowych – zadanie powołanej przez Rektora Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia.

2. Ocena jakości prowadzenia zajęć dydaktycznych i warunków studiowania – badania przeprowadzane wśród studentów od wielu lat, raport z tych badań jest załącznikiem do Raportu samooceny. Wyniki tych badań mają przełożenie na zatrudnienie pracowników etatowych oraz na podejmowanie działań likwidujących wykryte niedomagania w procesie dydaktycznym. Są znane wszystkim nauczycielom akademickim – wyniki przekazywane są w formie pisemnej pracownikom. Ponadto ocenie zajęć i ich jakości służą hospitacje. Instytut posiada plan hospitacji oraz dokumentację z ich przeprowadzenia.

3. Dbłość o podnoszenie kwalifikacji kadry dydaktycznej, która jest oceniana przez Rektora, zgodnie z zapisami Ustawy co dwa lata.

4. Zapewnienie właściwych środków wsparcia studentów w ich działalności naukowej, dydaktycznej i społecznej, m.in. poprzez system stypendialny.

5. Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie określania i weryfikacji zakładanych efektów kształcenia, poprzez funkcjonujące Forum pracodawców, a także udział studentów i nauczycieli akademickich w pracach organów kolegialnych.

6. Organizowanie zasobów informacyjnych.

Przyjęte działania zostały wprowadzone do rzeczywistości uczelnianej. I tak oceną procesu kształcenia prowadzącego do uzyskania zakładanych efektów kształcenia zajmuje się powołana zarządzeniem Rektora WSH TWP z dnia 7 maja 2012r. – Komisja ds. Oceny Jakości Kształcenia, w skład której wchodzi: dziekan, 3 nauczycieli akademickich, kierownik biura karier, koordynator ds. Forum Pracodawców, 3 przedstawiciele studentów, kierownik biura dziekana.

Struktura zarządzania procesem dydaktycznym jest przejrzysta. Plany i programy kształcenia przygotowywane są zgodnie z Zarządzeniem nr 1/2012 Rektora Wyższej Szkoły Humanistycznej TWP w Szczecinie z dnia 12 stycznia 2012r., które określa w sposób szczegółowy podstawy prawne i strukturę programu kształcenia, rodzaje efektów kształcenia,,

zasady określania weryfikacji przyjętych efektów, a także wzór tabeli odniesień efektów kierunkowych do efektów obszarowych, tabelę efektów kierunkowych w odniesieniu do form realizacji modułów kształcenia, tabelę efektów kierunkowych w odniesieniu do metod weryfikacji oraz tabelę – matryca efektów kształcenia. Kontrolą realizacji zadań składających się na proces jakości kształcenia zajmuje się – Komisja ds. Oceny Jakości Kształcenia.

Jednostka posiada dobrze zorganizowaną strukturę zarządzania jakością, wypracowała również niezbędne procedury, zaś stosowną dokumentację przedstawiła w raporcie samooceny oraz złożyła bezpośrednio na ręce zespołu wizytującego. Poszczególne dokumenty są przygotowane rzetelnie i wyczerpująco, uporządkowane hierarchicznie.

Można stwierdzić, iż jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów, co do systematycznej i kompleksowej oceny efektów kształcenia trudno wypowiedzieć się w sytuacji, kiedy analizujemy pierwszy rok wdrażania KRK.

Zarządzanie procesem dydaktycznym to z jednej strony wypracowanie zasad i kryteriów oceniania studentów i pracowników, ale i procedury weryfikacji efektów kształcenia, a także ustalenia zasad dyplomowania.

Sposób weryfikacji wiedzy i umiejętności studentów dokonywany jest zgodnie z rygorami ujętymi w programie studiów i precyzowany *Regulaminem Studiów*. Oceniany jest wkład pracy studenta (zgodnie z idea ECTS), zatem głównie obecność na zajęciach i formy aktywności własnej, podsumowane sprawdzianami, pracami pisemnymi, projektami i kolokwiami. Skala ocen egzaminów i zaliczeń to 2; 3; 3,5; 4; 4,5; 5. Szczegółowe kryteria formułuje koordynator modułu/przedmiotu wraz z pozostałymi prowadzącymi. Kryteria są jasne i podane na pierwszych zajęciach.

Oceniając efektywność systemu zapewnienia jakości kształcenia w zakresie analizy efektów kształcenia i mechanizmów służących monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia stwierdzono, iż jednostka posiada pełne zaplecze proceduralne do stałej analizy efektów, głównie za sprawą powołanych Komisji. Realizacja zasad w zakresie wymagań i sposobów weryfikacji etapowych osiągnięć studentów jest dodatkowo przedmiotem nadzoru ze strony kierowników jednostek organizacyjnych. Kompletowanie prac etapowych i ich analiza oraz monitorowanie protokołów z zaliczeń i egzaminów, poparte stałym kontaktem z reprezentantami studentów są wystarczające, jednakowoż ostateczną ocenę efektywności systemu, można będzie ustalić po zakończonym cyklu edukacyjnym. Informacje dotyczące monitorowania jakości kształcenia są udostępnione w formie elektronicznej w materiałach zamieszczanych na stronie www, jedynie utajniono dane osobowe ocenianych pracowników, zgodnie z wymogiem ich ochrony.

8.2). Ocena udziału interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w procesie zapewnienia jakości kształcenia i działań podejmowanych przez jednostkę, mających aktywizować uczestników i beneficjentów procesu kształcenia do podnoszenia jego jakości.

W Uczelni Zarządzeniem Rektora został powołany Koordynator ds. kontaktów z pracodawcami. Głównym jego zadaniem było nawiązanie współpracy z przedstawicielami środowiska pracodawców, co pozwoliło stworzyć przy Wyższej Szkole Humanistycznej TWP w Szczecinie Forum Pracodawców (przedstawiciele różnych instytucji), którzy jako interesariusz zewnętrzni mają wpływ na zapewnianie odpowiedniej jakości kształcenia. Podczas organizowanych spotkań Forum poddaje dyskusji m.in. plany studiów, a także programy praktyk i sposób ich realizacji. Wszystkie te opinie są brane pod uwagę.

Interesariusze wewnętrzni (nauczyciele, pracownicy i studenci), biorą udział w procesie zapewniania jakości kształcenia wchodząc w skład powołanych w uczelni zespołów i komisji, a w szczególności Zespół ds. Krajowych Ram Kwalifikacji, Zespół ds. opracowania Strategii Rozwoju WSH TWP, Komisja ds. Zapewniania Jakości Kształcenia oraz Komisja ds. Oceny Jakości Kształcenia, które w trakcie swoich spotkań roboczych wielokrotnie poddawały dyskusji, a także uczestniczyły w tworzeniu poszczególnych elementów składających się na proces kształcenia.

Studenci są zainteresowani jakością kształcenia. Uważają, że mają wpływ na kształtowanie tej jakości na ocenianym kierunku. Jednym ze sposobów zapewnienia jakości kształcenia jest przeprowadzanie raz w roku ankiet ewaluacyjnych. Ankieta dotycząca oceny kadry dydaktycznej składa się z siedmiu pytań. Studenci proszeni są m.in. o wskazanie jak oceniają:

- sposób prezentacji koncepcji zajęć,
- komunikatywność prowadzącego;
- umiejętność inspirowania aktywności poznawczej studentów;
- stosunek prowadzącego do studentów;
- sposób prowadzenia oceniania końcowego.

Kwestionariusz ankietowy nie przewiduje miejsca na uwagi dodatkowe, wprowadzenie rubryki „uwagi” bądź „inne” umożliwiłoby studentom dopisanie swoich uwag dotyczących ocenianej osoby.

W trakcie spotkania z ZO PKA studenci wskazali sytuację, w której w ankiecie ewaluacyjnej negatywnie oceniony został jeden z wykładowców. Po przeanalizowaniu wyników (które zostały opracowane w formie pisemnej) Uczelnia podjęła kroki mające na

celu wyjaśnienie przyczyny negatywnych ocen. W konsekwencji Uczelnia rozwiązała umowę z wykładowcą. Studenci widzą więc, że ich zdanie jest brane pod uwagę, w związku z tym chętnie wypełniają ankiety oraz biorą udział w działaniach związanych z poprawą jakości kształcenia. Studenci wypełniają też ankietę, w której oceniają infrastrukturę dydaktyczną Uczelni. Studenci mają swoją reprezentację w organach kolegialnych uczelni i stanowią minimum 20% składu tych organów (tj. Senat Uczelni i Rada Wydziału) (co zostało ustalone na podstawie analizy list obecności na posiedzeniach organów kolegialnych).

Z przeprowadzonej analizy odnotować należy fakt, iż o kulturę jakości na ocenianym kierunku studiów dbają także pracownicy administracji Instytutu oraz Wydziału. Świadczy o tym kompleksowość prowadzonej dokumentacji, stanowiącej efekt kształcenia oraz sprawna obsługa. Wyraźnie także pozytywnie ocenić należy przydatność przyjętego przez jednostkę systemu badania zgodności programu kształcenia na danym kierunku studiów i metod jego realizacji z założonymi (lub wzorcowymi) efektami kształcenia – dokonuje tego Zespół programowy w porozumieniu z jednostkami prowadzącymi poszczególne specjalności, przy zasięgnięciu opinii interesariuszy zewnętrznych (biorąc pod uwagę zapotrzebowanie rynku pracy). Uczelnia stara się wykorzystywać wszystkie możliwości i wszystkie gremia, aby doskonalić ofertę edukacyjną.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	program i plan studiów	kadra	infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	działalność naukowa	działalność międzynarodowa	organizacja kształcenia
Wiedza	+	+	+	+	+/-	+
umiejętności	+	+	+	+	+/-	+
kompetencje społeczne	+	+	+	+	+/-	+

- + - **pozwala na pełne osiągnięcie** zakładanych efektów kształcenia
- +/- - **budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie** zakładanych efektów kształcenia
- - **nie pozwala na osiągnięcie** zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia. Wyniki tej oceny

stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów.

2) Na ocenianym kierunku studiów istnieje stała współpraca z interesariuszami zewnętrznymi (Szczecińskie Forum Pracodawców) i interesariuszami wewnętrznymi. Reprezentacja studentów w organach kolegialnych jest zgodna z wymogami Ustawy.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	Znacząco	częściowo	niedostatecznie
koncepcja rozwoju kierunku		X			
cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
program studiów		X			
zasoby kadrowe		X			
infrastruktura dydaktyczna		X			
prowadzenie badań naukowych		X			
system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

Ocena możliwości uzyskania zakładanych efektów kształcenia i rozwoju ocenianego kierunku w wizytowanej jednostce oraz zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, a także wskazanie obszarów nie budzących zastrzeżeń, w których wewnętrzny system zapewnienia

jakości kształcenia jest wysoce efektywny oraz obszarów wymagających podjęcia określonych działań (uzasadnienie powinno odnosić się do konstatacji zawartych w raporcie, zawierać zalecenia).

Na Wydziale Nauk Społecznych Wyższej Szkoły Humanistycznej Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Szczecinie w Instytucie Socjologii na kierunku „socjologia” proces dydaktyczny przebiega poprawnie. Nauczyciele ocenianego kierunku, prezentując wiedzę teoretyczną jak i praktyczną słuchaczom, korzystają z najnowszych badań, egzekwują ją metodami tradycyjnymi jak i nowoczesnymi. Należy podkreślić i docenić współpracę z instytucjami z otoczenia społecznego i naukowego, oraz ich wpływ na proces dydaktyczny.

W kontekście rozwoju uczelni i rozwoju kierunku „socjologia” zaleca się:

- rozbudowę infrastruktury związanej z prowadzonymi badaniami socjologicznymi, w tym stworzenie pracowni fokusowej, umożliwiającej prowadzenie profesjonalnych symulacji z zakresu FGI.
- zintensyfikowanie współpracy z zagranicznymi uczelniami i wykorzystanie w wyższym stopniu program ERASMUS w celu wymiany międzynarodowej.

Raport sporządził

na podstawie raportów cząstkowych

dr hab. Tadeusz Bąk